

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za inozemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta št. 16/1. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knafljevi ul. št. 5/L. — Telefon št. 24.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 26.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.848 - Praha št. 10.78.180. Wien, Nr. 105.841.

Ljubljana, 8. oktobra.

Ni nobena skrivnost več, da se med slovensko duhovščino širi pokret, ki je silno opasen za klerikalno stranko. Množijo se vrste onih duhovnikov, ki obsojajo pogubno politiko SLS ter resno razmišljajo o tem, da slovenska duhovščina ne sme več biti solidarna s to politiko, ker jo bo sicer zadelo tudi solidarna odgovornost za njene nesrečne posledice. Temu in drugim oportunističnim razlogom se pridružujejo načelni prevdarki. Oni del duhovščine, ki si je ohranil živo narodno zavest in ni pozabil Krekove oporoke, prihaja do prepričanja, da je separatistična politika SLS grd zločin na narodu, ki ogroža našo eksistenco v bodočnosti. Tudi duhovčeva spoznanja, da je laž, ako klerikalni voditelji in klerikalno časopisje očitajo naprednim političnim organizacijam kulturno bojno ali celo protiverške tendence. Postopanje demokratov v zadevi duhovniških plač, stališče naprednjakov glede konkordata in liturgijskega jezika — vse to kaže, da slovenski naprednjaki ne želijo nobenega razdora niti s cerkvijo, niti z vero. Voditelji SLS ta razdor le umetno ustvarjajo, da bi še bolj priklenili duhovščino v klerikalni voz in onemogočili, da se zasuje jez med narodno prosvetno inteligenco in narodnim svečeništvom. Številni član ki v »Slovenec« so v zadnjem času zopet strašili s kulturnim bojem, na drugi strani pa so razni »strokovnjaki« dokazovali, da tudi v politiki velja načelo cerkvene avtoritete in discipline. Proti nekaterim posebno »sumljivim« duhovnikom so bile tudi že izdane varnostne odredbe, ki bi naj zagurale ostrejšo kontrolo nad njihovim delovanjem.

Današnji »Slovenec« je končno priznal, da se širi med duhovništvom pokret, ki je fatalen za SLS. Seveda na svoj poseben način. Klerikalno glasilo dokazuje svečeništvu, da mora služiti klerikalni politiki v imenu katoliške vere in po zapovedi vsakdanje molitve »Pridi k nam Tvoje kraljestvo!!« S to naravnost blasfemično argumentacijo prepričuje organ ljubljanskega škofa slovenske duhovnike, da je njihovo mesto edino le v SLS in beleži »glasove, da je duhovščina začela opuščati te vidike za svojo politično orientacijo.« Da to niso le »glasovi«, dokazuje »Slovenec« najboljše sam, ko poroča, da je vodstvo SLS v teku zadnjih dveh tednov urizorilo sestanke duhovnikov kar na petih mestih. Ne sicer radi tega, da bi popravilo omlane vrste — Bog varuj! — temveč samo radi tega, »da od oculos dokaže nerensnost teh glasov«... In res je bila na teh sestankih »soglasno odobrena« politika dr. Korosca, le to je »Slovenec« pozabil povedati, da so bili sestanki jako slabobiskani in da so ponekod manikali župniki iz celih dekanij! In vodstvo SLS je tudi pozabilo razglasiti, da so se istovestno s Korosčevimi shodi vršili v Ljubljani in drugod sestanki duhovnikov, na katerih politika dr. Korosca ni bila niti enoglasno odobrena, temveč soglasno obsojena. In še to je morda znano vodstvu SLS, da se je približno tiste dni mudila v Beogradu deputacija slovenskih duhovnikov, ki nikakor ni prišla v imenu SLS!

Situacija je danes ta, da je zveza brezpozojne poslušnosti in solidarnosti slovenske duhovščine s klerikalno politiko pretrgana. Slovenski duhovnik se je pričel zavedati, da so ga voditelji klerikalizma zapeljali na kriva pota, ko so mu stalno govorili, da je njegova dolžnost mešati vero s politikom. Marsikdo se je sedaj spomnil na znamenito pozdravno pismo papeža Pija X. iz leta 1906, nemškimi duhovniki in laikom, ki poudarja, da so katoliški dolžni poslušati papeža v vseh verskih vprašanjih, a da je vsakemu človeku neomejena svoboda v vseh zadevah, ki se vere ne tičejo. In medtem ko glasilo ljubljanskega škofa celo tambaraško društvo proglašajo za predmet dolžne verske pažnje in nadzorstva katoliškega duhovnika ter identifikira vero s klerikalno politiko, pravi vrhovni cerkveni poglavar v istem pismu, da je pri delu za dobrobit človeške družbe treba razločevati dvojni element: religiozni in posvetni, državljanski. Po veri je katolik podožen papežu, po pojstvu pa cesarju ali modernemu rečeno narodu in njegovim državi. S tem je napež odklonil teorije o potestas directa ali indirecta odnosno direktiva cerkve v politiki in je po mnenju voditeljev nemških katolikov pripustil, da se tudi najvernejši sinovi cerkve otresejo klerikalne in konfesionalne politike. Ako je danes pri nas skuša zatrete svobodni preudarec v vrstah duhovščine z religioznimi argumenti, potem je ta nauk v direktnem nasprotju s svobodo, ki jo je v tem oziru proglasil papež za Nemce in ki naravno velja tudi za katoliške duhovnike in lajke vsakega drugega naroda.

Dejstvo, da se je slovenska duhovščina dosedaj postavljala v službo ene ali druge stranke, ki je povrh še zasledovala našim bitnim nacionalnim intere-

Intrige okoli rekonstrukcije kabineta

Radičevci bi hoteli dobiti neposreden vpliv na zunanje in notranje ministrstvo ter okupirati ministrstvo saobračaja. — Utis Radičevega potovanja v Beogradu. — V nervoznem pričakovanju Pašiča.

Beograd, 8. oktobra. p. Z odpotovanjem Stjepana Radića iz Beograda je zavladalo danes v prestolici zopet zahtevje v političnem življenju. Radić je bil danes v Topoli, kjer je položil venec na grob pokojnega kralja Petra Osvoboditelja. V Beograd se namerava povrtni še noči, kjer hoče počakati, da pride ministrski predsednik Pašič. Nekateri politiki so danes trdili, da je predsednik vlade zopet obolen in da bo zato njegov povratek zavlekel. Zato se je Vaš dopisnik obrnil nočjo do ministrskega predsedništva, kjer so mu povedali, da ta vest ni resnična in da je g. Pašič popolnoma zdrav. Ni pa še znano, kdaj prispe v Beograd.

Politični krogi živahno razpravljajo o Radičevih izjavah, ki nikjer niso napravile ugodnega vtisa. Današnja »Reč« prinaša uvodnik pod zaglavjem »Radičeva avdijenca, megalomanija in prepotenca«, kjer opozarja na to, da je začel Stjepan Radić nastopati kot nekak poseben faktor, ki porušuje kralju o poednih resortnih zadevah. Radić je začel posegati v kompetenco notranjega ministra, ko poroča v št. 11. oktobra o občinskih volitvah, vmešava se je začel v resort g. Radojevića, čprav imamo ministra za promet, Radić je poročal vladarju o izseljeniškem vprašanju, dasi imamo ministrstvo za zunanje posle in za socialno politiko. Najzanimivejše je, pravi »Reč«, da posega Radić celo v kompetenco ministrskega predsednika samega, ko pripoveduje, da je njegov vstop v vlado sklenjena stvar in da bo Pašičev zastopnik, kakor da sploh ne

gre, da bi o tem razmišljal predsednik vlade, Radić nastopa kot da je vse to že zdavnaj določeno. Zakaj, ako tega ne bi hotel storiti g. Pašič, bo popravil napako g. Ljuba Jovanovića.

Naknadno se sedaj čuje, da pripravljajo Radić tudi druge spremembe za slučaj rekonstrukcije kabineta. Predvsem mu gre za to, da bi spravil v vlado svojega amerikalnega agitatorja dr. Kežmana, ki naj bi postal državni podsekretar v zunanjem ministrstvu in prevzel tam izseljeniški oddelek, ki si ga je Radić zanj izmislil. Tudi dr. Maček naj bi bil imenovan za državnega podtajnika in sicer v notranjem ministrstvu, kjer bi naj vodil hrvatske agende. Zato je pa Radić pripravil žrtvovati drž. podsekretarja v ministrstvu prosvete Pasarića. Pri rekonstrukciji kabineta bi naj izpadel iz vlade tudi minister Krajač, ker želijo radičevci zamenjati resort trgovine s ministrstvom saobračaja. Zato tudi živahno podpirajo borbo Brodarskega sindikata proti ministru Radojeviću. Vse te stvari delajo pri radikalih slabo kri. Razumljivo je, da postaja napetost vedno večja in da se z veliko nervoznostjo pričakuje povratek min. predsednika Pašiča. Kraljev odhod v Topolo se pri radikalih komentira tako, da vladar ne želi vplivati na Pašičeve odločitve, ki se pričakujejo koncem tega ali začetkom prihodnjega tedna. Za jutri dopoldne ob 10.30 je napovedana seja ministrskega sveta. Malo poprej se snide k seji Davidovičev demokratiški klub.

Boj za Radičev ministrski portfelj

Informacije beograjske »Politike« o stališču radikalov in Pašiča napram Radičevim aspiracijam.

Beograd, 8. oktobra. r. »Politika« se bavi z Radičevim prihodom v Beograd ter izvaja: St. Radić je sam izjavil, da je prišel v Beograd v svrhu rešitve mnogih važnih vprašanj, ki so v zvezi z delom vlade in parlamenta. V radikalnih krogih se to potrjuje in pristavlja, da ima bivanje Radića v Beogradu med drugim namen, doseči dalekosežne preemestitve in odpuštive uradništva na Hrvatskem. Svoč. so izjavljali uglednejši radikali, da o kakem premeščenju uradnikov v Hrvatski ne more biti govora. Korektni uradniki ne morejo biti prestavljeni, iz službe bodo odpuščeni samo oni uradniki, ki so zakrivilji protizakonita dejanja in ki se jim dokaže krivda.

Medtem ko Radić in radičevci izjavljajo, da bo Radić postal podpredsednik vlade, pa

piše »Politika«, da so radikali glede na to vprašanje deloma zelo rezervirani, deloma pa odločno zagotavljajo, da je popolnoma izključen Radičev vstop v vlado, zlasti pa kot njen podpredsednik. Vsekakor pa smatrajo vodilni radikalni politiki za potrebno, da postane Radić prej član parlamenta. Radikali neprestano zagotavljajo, da je vse odvisno od Pašiča, ki ni voljan gledati Radića v vladi, najmanj po kot podpredsednika. Ako pa bi se na Pašiča preveč pritiskalo, potem ni izključeno, da se odloči proti vsakršnim izpremembam, radi česar bi sedanja vlada ostala nadalje kakršna je. Iz vsega tega je razvidno, zaključuje »Politika« svoja razmišljanja, da obstoje med radikali in radičevci še vedno nesoglasja v naziranjih o Radičevem vstopu v vlado.

Sistematično odpravljanje demokracije v Italiji

Delokrog rimskega gubernatorata bo samo administrativen. — Guverner bo opravljal vse občinske posle.

Rim, 8. oktobra. a. Danes dopoldne se je vršila v viminalski palači podpredstvom ministrskega predsednika Mussolinija seja ministrskega sveta. Ministrski predsednik je poročal o konferenci v Locarnu ter o direktivah, ki jih je dal italijanski delegaciji.

Nato je notranji minister Federzoni predložil načrt zakonskega predloga, ki določa delokrog rimskega gubernatorata. Ta gubernatorat bo imel samo

administrativen delokrog. Tako ostane politični delokrog v polni meri rimskemu prefektu. Delokrog rimskega guvernerja obsega teritorij občine mesta Rim, v katerem bo guverner opravljal vse posle, ki so jih dosedaj opravljali župan, občinski svet in občinski odbor. Organi gubernatorata bodo guverner, dva podguvernerja, deset rektorjev, 80 konzultatorjev, rimska konzulta in rimski magistrat.

Gospodarsko-financični komitej ministrov

Beograd, 8. oktobra. p. Gospodarsko-financični odbor ministrov je imel danes sejo, na kateri je razpravljalo o vprašanju zgradbe ministrstva za trgovino in industrijo. Sklenili so razpisati licitacijo. Ministri so tudi razmišljali, ali ne bi kazalo, najeti pripravno poslopje ali pa ga kupiti. Potem so govorili o likvidaciji sladkorne tovarne na Čukarici. Sklenili so, da se ima to vprašanje likvidirati na ta način, da država kupi tvornico.

Atentat na češkoslovaškega poštnečarja ministra?

Praga, 8. oktobra. s. »Česke Slovo« poroča, da je bil včeraj proti avtomobilu poštnečarja ministra dr. Frankeja pri vožnji pred Revnicama oddan strel, ki je zdrobil okna avtomobila. Minister ni bil ranjen. Sumijo, da gre za atentat.

som nasprotni program, je povzročilo marsikatero nepotrebno ostrino v naših notranjepolitičnih bojih in ustvarilo mnoga nepotrebna naporstva. Kulturna in gospodarska škoda je bila ogromna. Nastajajoči pokret med slovensko duhovščino nas navdaja z nado, da bi moglo v tem oziru nastopiti lepše razmere in splošno ublaženje političnih prilik v naši ožji domovini. To bi bilo tudi za veljavo slovenskega rodu v naši nacionalni in državni politiki ogromnega pomena.

Reguliranje praznikov v Sarajevu

Sarajevo, 8. oktobra. p. Zaradi treh ver je imel doslej v Bosni vsak teden po tri praznike (petek za muslimane, soboto za žide in nedeljo za kristjane). Ker je to dejstvo dajalo povod za nečedno konkurenco med trgovci, so oblastva določila, da velja odslej za tedenski praznik samo nedelja.

Muslimanska borba za klobuk v Sarajevu

Sarajevo, 8. oktobra. n. Tu se vodi ostra borba med starimi in mladimi muslimani za in proti klobuku. Boj je izvala turška vlada v Angori, ki je prepovedala državnim nameščencem nositi fez in določila, da morajo nositi klobuk. V Sarajevu se je ustanovil klub skoraj samih mladeničev, ki prosvetirajo nošnjo klobuka, češ da je fez znak konservativnosti.

Novi francoski ministri

Pariz, 8. oktobra. a. Vsed imenovanja justičnega ministra Steega na mesto maršala Lyauteya v Maroku, je bil imenovan za justičnega ministra dosedanji naučni minister De Monzie, čigar mesto zavzame dosedanji državni podtajnik Delbos. Časopisje povdarja, da se je ta izprememba izvršila »pričakovano hitro. Painlevé je ponudil justično ministrstvo senatorju Moris Sarrotu, bratu bivšega ministra za kolonije, Alberto Sarrotu. Ker pa je ta odklonil, je ponudil to listino naučnemu ministru De Monzieu.

Pred razjasnitvijo položaja v Locarnu

Važnost Briandovega sestanka z dr. Stresemannom v Asconu. Francosko stališče glede pakta. — Načle poljske delegacije. Včeraj se je vršila razprava o vstopu Nemčije v Zvezo narodov.

Locarno, 8. oktobra. d. O včerajšnjem sestanku med francoskim zunanjim ministrom Briandom in nemškim državnim kancelarjem dr. Luthrom, ki se je vršil v hotelu Helvetia v Asconi, se doznava nastopne podrobnosti:

Državni kancelar dr. Luther se je malo pred enajsto uro pripeljal z avtomobilom iz Locarna, kmalu po enajsti uri pa se je setal na terasi hotela Helvetia z Briandom in njegovim tajnikom. Razgovor med obema državnikoma je trajal trideset ur. To je prvi slučaj Briandovega sestanka z nemškim ministrom izven konferenčnega kraja.

Dr. Luther je odklonil vsak sprejem novinarjev, Briand pa je izjavil, da je zadovoljen z razgovorom. O vsebini razgovora ni omenil niti besede.

Pariz, 8. oktobra. s. O razgovoru med Briandom in dr. Luthrom v Asconi ugotavlja »Temps«, da je ta sestanek za konferenco veljanske važnosti. Dejstvo, da so Nemci po tem sestanku še vedno v Locarnu in da se pogajanja normalno nadaljujejo, mora vzbujati zaupanje. Sicer pa ima Francija še vedno dovolj vzroka, da ne zaupa Nemčiji, čije vlada je pod vplivom nacionalistov in ki hoče igrati na rusko in angleško karto. Dr. Luther se mora radi tega očitno odločiti za eno ali za drugo politiko.

Kakor poroča »Matine«, je povzročilo odkritje tatvine varnostnega pakta veliko vznemirjenje v Locarnu. Ugotovitev, da je prišla vsebina pakta, o katerem bi morali varovati vsi delegati največjo tajnost, v roke italijanskih novinarjev, je delovala na zavezniške delegate kot eksplozija bombe. Sredi noči so se sestali delegati k izredni seji, na kateri so izjavili italijanski delegati, da ne morejo razumeti, kako so prišli italijanski novinarji v posest rokopisa.

Isti list poroča, da je nameraval sovjetski komisar za zunanje zadeve Čičerin potovati v Locarno, da pa mu je švicarska zvezna vlada zabranila prihod na švicarsko ozemlje.

»Temps« piše: Renski pakt se bo moral skleniti v neokrojenem okvirju mirovnih pogodb, ali pa je bolje, da se sploh ne sklene in da ostanejo zaveznikom pravice in garau-

cije, ki izvirajo iz mirovnih pogodb. Slabo bi bilo, ako bi se garancije, ki nam jih je dala versalleska pogodba proti novi nemški nevarnosti, spremenile na naš račun v korist Nemčije. Glede renskega pakta je treba ponovno proučiti ves varnostni problem. Čim prej se to zgodi, tem bolje bo. Nemci so prišli v Locarno zato, ker so mislili, da se njihovi predlogi strinjajo z načeli, izražanimi v zadnjima dvema francoskima notama. To je trden temelj za koristna pogajanja. Tega temelja zavezniki ne bodo zapustili niti za trenotek v nadi, da se sklene pogodba, ki bo veljala za bodočnost.

Varšava, 8. oktobra. p. Stališče poljske delegacije v Locarnu je bilo soglasno določeno na seji ministrskega sveta. Poljska delegacija stoji odločno na stališču nedotakljivih sedanjih poljskih meja ter bodo odklonila vsak poskus omanjanja tega stališča.

London, 8. oktobra. a. »Daily Telegraph« poroča iz Locarna, da bo poljska delegacija v primernem trenutku zahtevala na konferenci, da se zaslži tudi Rusija, kakor ostale pri zavarovanju vzhodne meje interesirane države. Poljska bo storila ta korak v smislu sporazuma, sklenjenega med poljskim zunanjim ministrom in Čičerinom v Varšavi. Poljsko zahtevje bo baše podpirala tudi Nemčija.

Locarno, 8. oktobra. k. Na današnji seji konference so delegati razpravljali o glavnem vprašanju, namreč o vstopu Nemčije v Zvezo narodov ter o interpretaciji čl. 16. Pri razpravi se je pokazalo, da so težkoče manjše, kakor se je mislilo. Razprava o vzhodnem paktu se bo pričela v ponedeljek.

Praga, 8. oktobra. k. Češkoslovaški tiskovni urad poroča iz Locarna: Čeprav obzorje še ni popolnoma jasno, obstajajo znaki da bo položaj kmalu razjasnjen. Za sedaj gre za to, kako bi se ugodilo zahtevi Nemčije spraviti v sklad individualno garancijo razsodniških pogodb po Franciji s pogodbo o Zvezi narodov. Zaradi tega skuša Francija najti formulo, po kateri se ne bi stališče njenih vzhodnih zaveznikov na noben način poslabšalo. Ni izključeno, da se bo naša taka formula.

Nemško-ruski varnostni pakt?

Čičerin je baje predlagal v Berlinu nemško-ruski protipakt, ki naj bi se sklenil po locarnski konferenci. — Nov belgijski predlog.

Pariz, 8. oktobra. s. Berlinski poročevalec lista »Petit Parisien« poroča: V diplomatskih krogih se zagotavlja, da je nemški zunanji minister dr. Stresemann prošil tedni s čilirom proučitev vprašanje, kakšni bi bili rusko-nemški odnošaji, ako bi Nemčija podpisala varnostni pakt in stopila v Zvezo narodov.

Z ruske strani se je pri tem predlagal nekaj nemško-ruski protipakt, v katerem bi se Rusija in Nemčija medsebojno obvezala, da se v bodoče ne bosta napadli ne vojaško, ne gospodarsko, niti s finančno blokado. Ta protipakt bi se sklenil kasneje in se prilagodil pozitivnim uspehom konference v Locarnu.

To je eden glavnih vzrokov, zakaj nemška delegacija noče končnoveljavno skleniti pakta v Locarnu, ker je nemško-ruski varnostni pakt po izjavah Čičerina določen zato, da bi eventualno stopil v veljavo ob istem času, kakor zapadni pakt.

Berlin, 8. oktobra. s. »Vorwärts« poroča iz Locarna, da je Vandervelede glede vzhodnega vprašanja stavil predlog, naj bi Francija po vstopu Nemčije v Zvezo narodov in po notifikaciji varnostnega pakta pri Zvezi narodov noudala enostransko izjavo, da bi bila pripravljena pomagati Poljski, ako bi nepristranska organizacija ugotovila napad Nemčije na Poljsko. To bi imelo to korist, da ta izjava Francije ne bi prišla v pogodbe glede razsodišč, temveč bi tvorila le enostransko izjavo.

Vandervelede je danes izjavil novinarjem, da še ne more pregledati dalekosežnosti nemških predlogov. Vendar pa se mu zdijo nemogoče, da bi se s tem otvoril izhod, ki ga želijo vsi udeleženci pogajanj.

Protikomunistična akcija angleške vlade

London, 8. oktobra. l. Notranji minister Joynson Hicks, imenovan »Mali Mussolini« je v nekem svojem govoru namignil na odredbe, ki jih namerava vlada izdati proti komunistom. Do sedaj se je vlada posluževala svojih zakonov, ki izgonijo in nadzorovanja tujcev, ki so bili označeni kot »nezaželeni« toda ni imela moči, da bi mogla nastopiti proti angleškim komunistom, ki vršijo deloma po zunanjih navodilih nevarnejšo propagando kakor pa tuji. Proti tujcem je bilo mogoče nastopati sodnim putem, proti domačinom pa ne, ker je v veljavi svoboda govora in politične akcije. Posledice te politike so bile neizogibne. Danes priznava vlada komunistično nevarnost. Na zadnji seji ministrskega sveta je bil sprejet sklep, da se pripravijo potrebni zakonski načrti, ki bodo omogočili delovanje angleških komunistov. Komunistična propaganda bo v novem zakonu označena kot poskus nasilne izpremembe ustave.

D mantij rumunskega poslanštva

Beograd, 8. oktobra. p. Rumunsko poslanštvo je izdalo popoldne komunikate, v katerem zanika vest beograjske »Politike«, da je sklenila Rumunjski sporazum z belgarsko vlado o obojestranskem izročanju političnih krivcev. Komunikate vešč, da rumunski kabinet ni nikdar in z nobeno vlado sklenil kakršnegakoli sporazuma, ki ne bi bil v skladu z običajnimi načeli in mednarodnim pravom.

Italijanski dolgovi Ameriki

Rim, 8. oktobra. a. Kakor poroča »Agenzia Volta«, se bo italijanska delegacija za pogajanja z Ameriko glede medzavezniških dolgov dne 22. t. m. ukrcala v Napolju, da se odpelje v Ameriko. V Newyork dospel 1. novembra, odkoder odpotuje takoj v Washington. Smatra se, da bo delegacija dovršila svoje delo v enem tednu, vendar ta rok ni končnoveljavno določen, ker noče italijanska delegacija napraviti iste pogoške kakor francoska, ki si je določila stalen rok in je kasneje bilo nemogoče podaljšati pogajanja. Člani delegacije so finančni minister Volti, državni podtajnik za zunanje zadeve Grandi, poslanik v Washingtonu Novile de Martino, conte Bonin Longare, dr. Pirelli, komendant Albert in kot tajnik legacijski tajnik Butti.

Mednarodna konferenca o potnih listih

Pariz, 8. oktobra. s. Pododbor, ki ga je pred enim letom določila Zveza narodov, da prouči težave glede potnih listov, je sedaj sprejel dnevni red ter ga predložil Zvezi narodov s priporocilom, da ga sprejme. Predlog se glasi: Zveza narodov se naproša naj povabi vse države na konferenco, ki bi se vršila koncem aprila ali koncem maja in ki bi razpravljala o potnih listih.

„Buster Keaton“
pride.
Kino Ideal

Koroški dan 10. in 11. oktobra v Ljubljani

Akademija: Sobota 10. oktobra ob 8. uri zvečer v Untonski dvorani. Govori pesnik Oton Zupančič; petje: tenorist S. Banovec; zbori: Glasbena Matica, »Ljubljana«, Ljubljanski Zvon; klavir: prof. Ravnik in Zora Zarnik.

V nedeljo 11. oktobra ob 11. uri pred uni verzno zborovanje. Po zborovanju obhod po Wolfovi in Prešernovi ulici, Aleksandrovi, Bleiweisovi in Rimski cesti, Vovgov ulici. Razhod pred univerzo. Popoldne ob treh v dramskem gledališču mladinska predstava M. Grošelj: Pravljica bodočnosti, ki jo izvajajo gojenke ženske gimnazije in licejske osnovne šole. Nastop pevskega zbor učiteljskihnikov pod vodstvom skladatelja Emila Adamiča.

V soboto in nedeljo »Koroška razstava«, v pritličju Narodnega doma. Razstavljeni material sta zbrali Jugoslovenska Matica in Orjuna Šentpetr-Vodmat. Rokajil Udeležba je za nas vse obvezna. Vsakdo izmed nas mora skrbeti za čim večji poset teh prireditelj.

Poziv ljubljanskemu prebivalstvu. Nam vsem je še v živem spominu s kako prisrčno ljubljance so sprejeli septembra 1920. ljubljansko prebivalstvo koroško mladino, ki je prihitala takrat na obisk v Ljubljano. Ko so se koroški mladiči zopet povrnil v svoje domove niso imeli drugega govornjaka, kakor o naši Ljubljani. Danes je tem našim sinovom zaprta pot v Ljubljano. V sled svojega slovenskega rodu so izpostavljali vednim in nezmožnim silam koroških bojnih društev in celovske vlade, ki jim ovirala in razvira društveno življenje ter odrekala včasih tudi najmanjšo državljanske pravice.

V soboto 10. in v nedeljo 11. oktobra je peta obletnica nesrečnega koroškega plebiscita. Ta dva dneva moramo manifestirati za koroške Slovence. Zato je naša dolžnost da se v največjem številu udeležimo obeh glavnih manifestacij prireditelj to je akademije v soboto ob 8. uri zvečer v Untonski dvorani in javnega zborovanja ter obhoda v nedeljo 11. oktobra ob 11. uri na Kongresnem trgu. Udeležba pri teh dveh manifestacijah naj pokaže našo odločno zahtevo po združitvi s koroško Slovenijo. Vsakdo izmed nas naj bo agitator za številni obisk manifestacij, ki naj bo obvezen za nas vse.

Jugoslovenska Matica.

Nova mladinska igra. V nedeljo 11. t. m. popoldne ob 3. uri se prizori v dramskem gledališču privklat mladinska igra priznane mladinske pisateljice gđe. Marije Grošljeve: Pravljica bodočnosti. V njej nastopijo vile, kraljica, ugrabljen otroka Jadranka in Ziljanka ter vila Jugoslovenka. Poleg teh nastopijo tudi živali: veverica, jež, zajček, polž in lisica. Uvodno sliko tvori babica, kip ripoveduje svetim vnucom. Dejanje se vrši sredi kresne noči. V pravljico je vpletena godba in resne baletne točke. Pri predstavi nastopi tudi mešani zbor gojencev in gojenk državnih učiteljskih v Ljubljani pod vodstvom skladatelja Emila Adamiča, ki nam zapoje par domorodnih in koroških narodnih pesnic. Vstopnice za to mladinsko predstavo so v predprodaji pri dnevi naj blagajni v operi. Igra bo zabavna tako za odrasle kakor tudi za našo mladino. Je izredno ljubka in polna navdušujoče vsebine.

Pesnik Oton Zupančič govori v soboto dne 10. t. m. zvečer ob 8. uri na akademiji »Koroškega večera«, ki se vrši kot resna kulturna manifestacija za koroške Slovence v unionski dvorani. Redke so prilike, da nastopi naš najodličnejši pesnik kot govornik. Rače volje se je odzval prošnji Jugoslovenske Maticе, brezdomno tudi za to, da tudi pri tej priliki pokaže svojo globoko nacionalno zavest in ljubezen do naših za suženjih bratov in sester. Prepričani smo, da bo tudi ta njegov govor prava umetnina in evangelijski vsi. Iz pesniške duše bo vrela ta večer naša beseda, mi vsi pa bomo njeni verni poslušalci. Zupančičev govor naj bo sovražnikom koroških Slovencev dokaz, da mi vsi in to prav vsi čutimo z njimi in delamo za nje.

Na sobotnem »Koroškem večeru« v unionski dvorani nastopi poleg tenorista Banoveca troje ljubljanskih pevskih zborov, in sicer: »Glasbena Matica«, »Ljubljana« in »Ljubljanski Zvon«. Spored je skrbno sestavljen in bo nudil lep umetniški užitek. Polna unionska dvorana naj pri tej priliki resno manifestira za koroške Slovence. — Predprodaja vstopnic, od 25 Din navzdol, je v Matici knjigarni na Kongresnem trgu. Rožkati posetite akademijo!

Koroška deželna vlada in njen eksponent celovski »Heimatsdienst« pripravljata za soboto in nedeljo velikansko in šumno veselice v Celovcu. Iz cele Koroške so kar komandirali ljudi za te slovesnosti. Prišli pa bodo tudi izven koroški gostje na posete v Celovec in vsi ti bodo porabili tudi to priliko, da bodo ponovili in povdarili svojo priključitev k Nemčiji. Kaj naj storimo mi ob tej priliki? Za šumne veselice nimamo pravnika poudariti. Zibelka Slovenstva in pravi velikost števila koroških Slovencev je odtrganih od nas in žive izven naših državnih mej. Za te naše nesrečne brate in sestre povzdignimo ta dva dneva svoj glas in odločno zahtevamo njihovo priključitev k Jugoslovenski državi.

goslavlji. Obljubimo, da ne odnehamo prej, dokler se ne prestavijo državni mejniki s Karavank proti severu, daleč tja za našo Dravo. Slovenska jezikovna meja proti severu, mora biti tudi državna meja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Za koroške Slovence pa povzdignemo svoj glas, ako se udeležimo prireditelj in manifestacij, ki jih priredi Jugoslovenska Matica v teh dneh v Ljubljani bodi obisk »Koroškega večera« v soboto ob 8. uri v unionski dvorani ter javno zborovanje v nedeljo ob 11. uri obvezno za vse.

Nova ofenziva fašizma

Pred jesenskim zasedanjem parlamenta. — Razpad aventinskega bloka. — »Zgodovinski datum 2. oktobra«. — Ofenziva proti socialističnim in klerikalnim sindikatom. — Preustroj senata.

Rim, 6. oktobra.

Jesensko zasedanje parlamentov velikih evropskih držav obeta biti precej voharno. Baldwinov kabinet bo imel izbojevati ostro bitko z liberalci in socialisti, ki so vložili številne interelacije. V francoskem parlamentu nameravajo izzvati socialisti vročo debato o Maroku in o finančni politiki vlade. V Berlinu bo moral dr. Stresemann zagovarjati politiko renskega pakta, pri kateri priliki ga bodo skrajni nacionalisti napadali s političnimi topovi najtežjega kalibra. Najzanimivejše jesensko parlamentarno zasedanje pa bo v Italiji, kjer se po 14 mesecih zopet najdejo fašisti in njihovi nasprotniki iz obličja v obličje.

Znameniti aventinski blok, ki so ga po umoru poslanca Matteottija ustanovili demokrati, klerikalci, socialisti, unitarci, maksimalisti in republikanci, je v popolnem razsulu. Aventinci, ki so zapustili parlament na Montecitoriju, so upali s svojo abstinenco izzvati v deželi odpor proti fašizmu, izolirati vladno in dovesti do padca režima. Nihove nade so se izjalovile. Mussolini se ni dal uplašiti in parlament je zboroval dalje. Ljudstvo se je utrudilo slediti brezplodni abstinenci in v adventinske skupine so izgubljale na svojem vplivu.

Vlada je dala izglasovati v parlamentu vse zakone in reforme, ki jih je smatrala za potrebne. Odsotnost opozicije je le olajšala potek debat. Tako je Mussolini izvedel ustavno posvetitev fašistovske revolucije in je začel spreminjati politični in socialni stroj dežele. Kot krono socialnega dela hoče izvesti globoko revolucijo v delavski zakonodaji in docela reformirati sestavo in vlogo senata.

Od adventinske opozicije so bili maksimalisti prvi, ki so uvideli, da nimajo ničesar več početi na Aventinu in so sklenili vrniti se v parlament. S tem so razbili blok opozicije. Njihovemu begu je sledil umik republikancev in prestolniki klerikalci, socialisti unitarci in demokrati s strahom opažajo vedno večjo samoto okrog sebe.

Med tem časom so izvedli fašisti novotarijo, ki upajo, da postane smrtni udarec za njihove nasprotnike v delavskih vrstah. Kot je znano, obstojajo v Italiji poleg fašistovskih tudi številne socialistične strokovne organizacije, včlanjene v Splošni zvezi dela, ki je bila včasih vsemogolna na sindikalnem polju, in klerikalni ali beli sindikati, 2. oktobra pa so zastopniki fašističnih korporacij sklenili z Industrijsko konfederacijo sporazum, po katerem priznavajo odslej industriji le fašistične delavske strokovne organizacije in se obvezujejo pogajati se samo z njimi, fašisti pa priznajo Konfederacijo kot edino organizacijo industrijev. Fašistovski listi imenujejo 2. oktober tega leta »zgodovinski datum«, ker pričakujejo, da bo sporazum, sklenjen na ta dan, ubil socialistične in klerikalne sindikate in izročil fašistom monopol nad delavskim strokovnim gibanjem.

To pogodbo je potrdil tudi veliki fašistovski svet, ki te dni zboruje v Rimu. Dotična resolucija pravi: »Sindikalno gibanje, ki je potreben in neumljiv pojav modernega življenja, mora država nadzirati in ga inkorporirati. Priznati se more za vsako vrsto podjetja ali za vsako kategorijo delavcev ena sama strokovna organizacija, ki mora imeti nacionalni značaj, to se pravi: mora biti fašistična. Samo take priznane organizacije smejo zakonito zastopati delavce in sklepati kolektivne pogodbe.« Ostale strokovne organizacije sicer lahko obstojajo še nadalje, toda njihov bomen postane malenkosten vsled fašistovskega monopola na delavske stanovske zveze. Ustanoviti se ima končno posebna »magistratura del lavoro«, ki ima skrbeti za izvrševanje kolektivnih pogodb. Resolucija pravi, da se mora zabraniti samobramba razredov, t. j. izpor in stavka povsod, zlasti pa z vso strogostjo v državnih in javnih institucijah. Fašisti hočejo odpraviti stavko kot orožje delavcev za izboljšanje položaja in mesto njih uvesti kot edino metodo obvezna pogajanja. Na ta način upajo ojačiti tekmovalno sposobnost italijanske industrije ter obenem izviti socialistom, komunistom in klerikalcem najučinkovitejše orožje.

Konsternacija med opozicijo je ogromna. V socialistični Splošni zvezi dela obstoja celo tendenca, naj se Zveza iz protesta — razpusti. Drugi predlagajo, da se mesto tega samorilnega koraka vložijo pritožba pri strokovni internacionalni, pri mednarodnem uradu dela v Ženevi in pri Zvezi narodov, ki naj izvrše na rimsko vlado pritisk za očuvanje sindikalne svobode.

Strokovna ofenziva fašistov ima spremljevalca v drugem dalekosežnem

načrtu, ki teži za preustrojem senata v »zastopstvo socialnih sil naroda«. Načrt, ki ga je izdelal Mussolini in o katerem poroča na fašističnem velikem svetu, določa, da bodo nove senatorje odslej volile provincijske Korporacije strokovne zveze. Dosedanji senatorji pa ostanejo v svojih funkcijah do smrti. Število senatorjev bi se torej v smislu te reforme vsaj podvojilo.

Fašisti pripravljajo, kot vidimo, za tretjo obletnico pohoda na Rim ofenzivno veliko stila. Razbita opozicija, če noče kapitulirati, bo primorana obnoviti enotno fronto v novi obliki z opustitvijo pasivnih metod Aventincev. Vrniti se bo morala v parlament, kateremu se obeta burno zasedanje. Umor fašističnega podtajnika Luporinija in temu sledeč pogrom prostozidarjev v Firenzi in v ostali Toskani je zadostno opozorilo, da je Italija še daleč od zaželjene konsolidacije in pomirjenja duhov.

Vojna v Maroku

Pariz, 6. oktobra.

Danes se lahko že skoro z gotovostjo trdi, da se je Abd el Krimu za letos posrečilo uiti svoji usodi. Kot je nekajd Moizesove Izraelce baie rešilo morje pred faraonovimi četami, tako bo rifskimi vstašem v kratkem prihitelo na pomoč nebo z ogromnimi nalivi dežja. V nekaterih delih dežele je že pričeto liti. Ko pa nastopi prava doba deževja, bodo večje vojaške operacije postale nemogoče. Če ne pride do poraza Rifovcev z drugimi sredstvi kot s topovi, bo Abd el Krim kraljeval nad svojimi bojevitimi, hrabrimi in fanatičnimi Berberji vsaj še do prihodnje pomladi.

Maršala Petaina in španskega diktatorja Primo de Rivero bo vreme v kratkem prisililo ustaviti operacije in tedaj nastopi doba zimovanja. Zato hite tako Španci kot Francozi, da še letos prodro čim globlje v Rif in zavzamejo najprimernejše postojanke, iz katerih bodo po končani zimi skušali zadati smrtni udarec rifskim vstašem. Njihov glavni cilj je sedaj, da obkolijo Rif z vseh strani in tako omogočijo za zimo najstrožje blokado upornega ozemlja. Obkoljenje Rifja bo, kot upajo, ne le odrezalo Abd el Krimovi vojski dovoz orožja in streliva, marveč tudi izzvalo v deželi pomankanje hrane in končno lakoto. V tem slučaju se bo imel Abd el Krim boriti ne le proti navalu obeh napadajočih armad, ampak tudi proti izbruhu nezadovoljstva med lastnim ljudstvom.

V tem cilju so Španci zavzeli kraj Ajdir, ki je služil Abd el Krimu kot prestolnica in ki je obenem središče prometnih žil v Rifu. Zdati so se Španci polastili še Svalta na vzhodni fronti in se občutno približali francoski iztočni armadi. Francozi s svoje strani so, oprti na tanke in blindirane avtomobile, prodrli 30 km se verno od Kifana. Samo še kakih 45 km loči Francoze od Ajdira in le 18 km od Španskih čet. Zveza med obema armadama bo na ta način vzpostavljena v najkrajšem času.

Abd el Krim se le malo brani. Njegove čete se koncentrirajo v notranjskimi, da v primerem trenutku zopet zavzameo iniciativno vsaj na eni točki fronte. Abd el Krim drži disciplino s skrajnimi sredstvi. Da ustavi udajanje plemen, je uvedel pravo strahovladno. Kot poročajo iz Tangerja, so v Rifu usmrčenja na dnevnem redu. Največjo konsternacijo je izzvala vest, da je dal Abd el Krim ubiti svojega zunanlega »ministra« radi izjave rifskih interesov. Sidi Mohamed Zerkana so privezali pred topovsko žrelo in strel je raznesel truplo v kosce.

Abd el Krim pričakuje rešitve od zime. On se nadeja v desorganizacijo nasprotnika v dolgotrajnem deževju, kar bi mu omogočilo odločen udarec ali pa vsaj prisililo nasprotnike k mirovnim pogajanjem.

Upravičen pa je dvom, da bi mu bila bojna sreča mila do te stopnje. Francija in Španija ne smeta kloniti pred Abd el Krimom, ker branita v Rifu ne le svojo nadoblast nad Marokom, ampak tudi celokupni kolonialni imperij Evrope v severni Afriki in celem muslimanskem svetu.

Politične beležke

— Slovenska fronta in klerikalci. Naš list je napisal ob priliki dr. Koroščevega vabljenja za osnovanje enotne slovenske fronte, da potrebuje to slovensko fronto klerikalna stranka le zase in da njena zgodovina dokazuje, da klerikalni stranki ni bilo nikdar mar slovensko, ker je za Avstrijo enotno slovensko fronto razbijala, ko je bila narodna eksistenca Slovencev v resnici ogrožena. »Slovenec« odgovarja, da nismo doprinesli dokazov. Ne vemo, zakaj bi navajali splošno znane stvari. Ali ni bila klerikalna stranka že ustanovljena zato, da se razbije enotna slovenska fronta? Ali ni ona zaradi svojih političnih interesov nastopila proti vsem splošno narodnim organizacijam in osnovala napram njim svoje politično porbane protioorganizacije. To se je zgodilo pri Sokolu, družbi sv. Cirila in Metod, prosvetnih in drugih organizacijah. Povsod je klerikalna stranka odvrčala ljudi od narodnih kulturnih ustanov po geslu svojega učitelja dr. Mahniča, da je narodnost poganstvo. Ustanovila je sicer svoje organizacije, ki pa so bile njene strankarske politične organizacije z edino nalogo, ojačati moč klerikalne stranke med ljudstvom in to tudi proti bitnim interesom slovenskega. Reči moramo, da so morali zaradi tega klerikalnega razdiralnega dela

Ženitbeni goljuf

je v Ljubljani.

v kinu »Dvor«

Kino Dvor predvaja samo najnovejšo filme sezije leta 1925-26

nositi vso težo narodnega dela, zlasti pa narodno - obrambnega dela naprednjaki sami, ki se pri tem niso imeli boriti samo proti slovenskim narodnim na sprotnikom, ampak tudi proti ljudem v klerikalnih vrstah, ki so jim padali v hrbet, jih denuncirali in spravljali v avstrijske zapore ter na vsilice. Na kaj pa more pokazati klerikalna stranka 20 posilancev, da je naredila zadnja leta? Ali ni samo ovirala rednega parlamentarnega dela ter spravljala Slovence v nepopravljivo škodo? Klerikalna zavijanja ne bodo oprala klerikalnih grehov.

— Načelstvo »Kmečke« stranke. V mariborski oblasti se klerikalci vedno, zlasti pa ob volitvah, predstavljajo skoro izključno pod firmo »Kmečke zveze«, tako da volilci firme SLS po ogromni večini sploh ne poznajo. Nasprotno stranke pa obmetavajo klerikalne s priimki kot advokatska, gospodarska in podobno. V resnici pa v vodstvu klerikalne stranke ni niti enega kmetaja. Pravkar so si namreč izvolili sledeče načelstvo klerikalne stranke za mariborsko oblast: načelnik, advokat dr. Leskovar, člani izvršnega odbora pa so še: duhovnik, ravnatelj Cirilove tiskarne, dr. Jerovšek, prof. Veseniak, duhovnik dr. Korošec, advokat dr. Juvan, duhovnik dr. Hohnicek, revizor Pušenjak; duhovnik Januš Golec, advokat dr. Vebler, duhovnik Marko Kranjc ter mariborski hišni posestnik in meščan Franjo Zebot. Tudi samoupravnih oblasti klerikalci ne priznavajo, ampak trobiti o nedeljivi Sloveniji. Delajo seve tudi v tem oziru drugače. Kot je razvidno iz zornih vesti, so si namreč klerikalci izvolili celo še posebno načelstvo SLS izključno za mariborsko oblast. In ker so seveda »Kmečka zveza«, je tudi načelstvo iz samih duhovnikov in advokatov.

— Klerikalne ponudbe vladi. »Slovenec« na vse kriplje taji, da se klerikalci ponujajo vladi. Ta tajitev je namenjena širši javnosti in tistim pristašem klerikalne stranke, ki nimajo v njej druge pravice, kakor da smejo verovati, kar pišejo klerikalni listi. V ožjem krogu ljubljanskih pristašev pa je dr. Korošec govoril pred dnevi vse kaj drugega, kakor pa piše »Slovenec«. V ponedeljek 28. septembra je imel dr. Korošec sestanek v Akademskem domu s klerikalnimi akademskimi starešinami, med katerimi so nekateri tudi nezadovoljni z njegovo politiko, in ob tej priliki je izjavil: »Ne morem tajiti, da ni razgovorov z radikali, ampak mi ne bomo tako prodali svojega programa, kakor so ga Hrvatji.« Torej je dr. Korošec priznal v ožji družbi klerikalnih pristašev, da se pogaja z radikali, obenem pa tudi izjavil, da sicer ne misli prodati programa klerikalne stranke tako, kakor so ga radikalcvi svojega, vsekakor pa ga je pripravljen prodati.

— Kateri je »ta pravi«? Pristaš NRS v Ljubljani nam piše: »V imenu nekega »Mestnega odbora NRS v Ljubljani« objavljata g. g. dr. Ravnihar kot predsednik in J. Petrič kot tajnik nekaj oklic. Opozarjam, da obstoja poleg tega tudi še drugi Mestni odbor NRS, kateremu predseduje g. Ivan Hribar. Pravi radikali pa ne priznavajo ne enega ne drugega, temveč se zbirajo v posameznih mestnih podoborih in so formalno organizirani v odboru, ki ga vodi gosp. dr. Zupančič vse dotlej, dokler glavno vodstvo stranke v Beogradu ne razčisti ljubljanske kolobocije.« — Mi pridržujemo ta dopis, ne da bi želeli se mešati v notranje medsebojne borbe raznih odborov NRS, ki za javnost itak nimajo nobenega pomena.

— Janez Kalan in westfalski Slovenci. »Slovenec« se zdaj popolnoma razumljivo in samo po sebi umevno, da duh, svetnik Janez Kalan med našimi izseljenci na Westfalskem vodi klerikalno politično propagando ter ščuva proti »Jutru« in »Domovini«. »Slovenec« piše: »Več kot razumljivo je, da mora povedati svojo sodbo o pozubnosti »Jutra« in »Domovine« za versko življenje. Dokaza, da sta »Jutro« in »Domovina« pogubna za versko življenje, »Slovenec« na podlagi svoje klerikalne morale seveda ne doprinaša, pri tem pa se mu zdi tudi popolnoma umevno, da je Janez Kalan odpotoval v Westfalsko s podporo, nabrano pod okriljem Jugoslovenske Maticе, da se je z denarjem, ki so ga po večini nabrali naprednjaki tam akreditirali in da sedaj dela razdor med tamošnjimi Slovenci.« »Slovenec« piše: »Ne razumemo, zakaj meša g. Žerjav tu notri »Jugoslovensko Matico«. Ali naj ne bo ta ustanova vsem, ki ljubimo svoj narod, sveta? Res, klerikalcem mora biti hudo sveta »Jugoslovenska Matica«, ko zlorablja pod njenim okriljem nabrani

denar za klerikalne politične namene. To je menda popolnoma v skladu z mišljenjem dr. Korošca o potrebi enotne slovenske fronte! Doma, kjer ni nevarnosti za slovenstvo, zahtevajo enotno slovensko fronto za reševanje klerikalne stranke, v Nemčiji pa sejejo razdor med slovenskimi izseljenci, katerih narodna eksistenca je ogrožena! Popolnoma v klerikalnem duhu!

Občinstvu v Spodnji Šiški

Vodstvo električne zadrage nas prosi za objavo sledečega opozorila:

Vodstvo električne zadrage je že opetovano ugotovilo, da se vrše nedopustne, kaznjive in tudi življenju nevarne manipulacije z električnim tokom od strani brezvestnih ljudi. Posledice teh manipulacij je šolsko prebivalstvo v zadnjem času pravkar občutilo na ta način, da je bilo brez luči, ker so vsled napačnega ravnanja z varovali ter z žičnimi vodi brezvestni ljudje povzročili kratke stike v napeljavi.

Tako brezvestno ravnanje bo vodstvo zadrage skušalo preprečiti za vsako ceno, da zagotavlja s tem dobro funkcioniranje razsvetljave in da obvaruje zadrage pred veliko škodo, ki lahko nastane. Ti ljudje menda ne vedo, da s svojo kaznivno manipulacijo lahko uničijo dragocene transformatorje in drugo napravo, ter škodujejo s tem še zadržanike, ostalo šolsko javnost pa pahnejo v temo. Ne vedo pa tudi tega, da je v nevarnosti lastno življenje.

Zato opozarjamo vso šolsko javnost, zlasti pa hišne gospodarje na to okolnost ter jih prosimo podpore, da pridemo temu v okoliščini in izsledimo brezvestneže. Slednje pa opozarjamo na vse posledice, ki jih bodo nosili v slučaju, ko se jih zasači. Pazili in nadzirali bomo odslej vse že strožje in intenzivneje ter postopali proti brezvestnojem brezobzirno v smislu paragrafa 7. »Splošnih pogojev za oddajo toka« ozir. zadruginih pravil. Ta določila pravi: 1.) Da se takim zadržnikom takoj in za vedno odvzame električna luč. 2.) Da se jim evencituelno s ključem zavaruje varovalna in števec in napravijo tako nedostopna. 3.) Da se proti takim ljudem uvede kazensko postopanje. 4.) Da se iztirjajo stroški za pravno nastale škode.

V interesu vse javnosti je, da nam vsakdo takoj naznani vsakogar, o katerem bi vedel ali sumil, da manipulira z našim tokom. Ako vse naša prizadevanja v tem smislu ne bodo pomagala, bomo pač primorani zavarovati napeljave po hišah na drug način — na stroške lastnikov.

Iz Trbovelj

— Delovanje Društva za varstvo otrok. Med najbolj važno humanitarno in prosvetno institucijo v Trbovljah je šteti brezdomno Društvo za varstvo otrok in mladinsko skrb, ki ima preko 4000 članov. Na občnem zboru 1. aprila so bili izvoljeni v odbor poleg 11 odbornikov: kot predsednik Anton Zupančič III., blagajnik Franc Jager in tajnica Ana Lapornikova. Kakor je znano, vzdržuje to društvo pod svojim okriljem: otroški vrtec, v katerem je tudi letno okoli 150 otrok; gospodinjstvo šole, v katero je bilo sprejetih brezplačno 25 gojenk; državno krajevno zaščito dece in mladine, pri kateri se razdeljujejo denarne podpore najrevnejšim otrokom; knjižnico v Trbovljah, ki izposodi mesečno okoli 1000 knjig. Pouk v otroškem vrtecu in v gospodinjstvi šoli se je letos nekoliko zakasnil radi adaptacijskih del, pri katerih so poraženi stroški na 100.000 Din, tako da so mogli prirediti z njimi šele začetkom tega meseca.

— Dolgotrajna pravda med uglednima možema. Sodna razprava g. Dominika Kolenca proti g. Alojzu Gerčarju še vedno ni končana. Vleče se že od avgusta 1. 1923. ob stavlke rudarjev, ki se je ponesevala. Pri obstoječi razpravi igra veliko vlogo neko pismo brez podpisa, ki je povzročilo, da je prišel g. Gerčar pod policijsko nadzorstvo in bi tudi kmalu zgubil službo rudarja. Dosedaj sta bili že dve razpravi. Oba gospoda sta ugledna moža iz Gaberskega, zato so v Trbovljah zelo radovedni na izid dolgotrajne pravde.

— Arhista v stroki telegrafije v Hrastniku. Srbski artist s psevdonimom Fregola Retta in njegova žena Fatima sta napovedala v Hrastniku 10. in 11. t. m. po eno predstavo v Narodnem domu. V Hrastniku dospeta iz Celja, kjer nastopita v mestnem gledališču.

Iz Primorja

— Izprememba na idrijski podprefekturi. Te dni je zapustil Idrijo podprefekt dr. Alacevich, ki je izročil začasno svoje posle prefekturnemu svetniku dr. Adolfu Fabioliju. Alacevich je bil v Idriji že dvakrat v upravnih službi.

— Glasbeno-dramatični večer v Trstu. Podružnica »Slovskega društva« pri Sv. Jakobu v Trstu priredi v nedeljo, dne 11. t. m. glasbeno-dramatični večer, katerega čisti dobiček je namenjen slovenski šolski delavnici. — Smrtna kosa. V Sežani na Krasi je prvminuta Antonija Hrib, roj. Boltar. Pokov pali so jo v četrtek popoldne. Pokoj njenemu peopelu!

— Poslovilna akademija gorških akademikov. Akad. fer. društvo »Adrija« v Gorici je priredilo v soboto zvečer v prostorih Trgovskega doma poslovilni večer z recitacijami in pevskimi točkami. Slednje sta izvajala gđe. Ljubica Šfiligojeva in g. Zlatko Bital.

— Kravna plesna zabava v Podgori pri Gorici. V nedeljo se je vršila v Podgori pri Gorici plesna zabava, katere se je udeležil tudi 23letni kplepar Polde Kumar. Prišel je na ples s svojim dekletom. Dekle pa je bilo trmasto in radi trme je prišlo med njo in Kumarjem do spora, kateremu je sledilo besno prerekanje. Kmalu sta počela v plesni dvorani dva strela in ko so obojniki razgnali ljudi, je obeležal na plesišču mladenič, katerega je Kumar obstrelil. Pa tudi Kumerjeva ljubica ni ostala brez poškodb. Obe jo je pozneje prepeljal v gorško bolnišnico. Morilca so oblasti zavrle.

POZOR!
Opozarjate se, da eden par nogavic z žigom in znamenjem (dečo, modro ali zlato) "ključ"
traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričajte se. — Nogavice brez žiga "ključ" so ponarejene.

„Buster Keaton“
pride.
Kino Ideal

Volnene jopice,
pletene, modne telovnice za gospode in dame, svitarje, male oblečke, kance, maice in vseh vrst trikotajo nudi najceneje 44.-a-11
F. in J. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Naši kraji in ljudje

Notar dr. Franc Firbas osemdesetletnik

V mariborskih ulicah vidiš šestokrat sivolasega, po teži let malo vpoznjenega starčka, kako z mladeniško živahnostjo poskakuje in z gentlemansko eleganco vodi ob svoji desni umerjeno fino damo. To sta notar dr. Firbas in njegova «mamika». Narod se oddolži svojim zvestim, tihim narodnim delavcem, če se jih spomni ob tako redkem slavlju, kakor je osemdesetletnica.

Dr. Firbas, po smrti dr. Turnerja, starost mariborskih Slovencev, je bil rojen kot kmečki sin 9. oktobra 1845 v Bišu, okraj Sv. Lenart v Slov. goricah, odkoder očče so ga zapeljali v Marprogr v štrti klas, mati pa mu nabasala kruha in klobas, kakor slavljence to sam v svoji šegavosti pripoveduje.

V Mariboru je po dovršeni gimnaziji leta 1865, maturiral z odliko. Med njegovimi kolegi najdemo pred kratkim umrlega dr. Josipa Serneca in lani umrlega dr. Pavla Turnerja, oba nad 80letnika, s katerima je slavljence bil v najbližjih stikih. Z dr. Turnerjem celo v tako ozkih, da je slednji svojo leta 1874. spisano knjižico «Slavisches Familienrecht — Inauguraldissertation zur Erlangung der juristischen Doktorwürde an der Universität Strassburg» dedicalal slavljencu z besedami: Meinem Freunde und Lebensretter Franz Firbas als Zeichen meiner Verehrung.

Namen, študirati medicino v takratnem zavodu za vojaške zdravnike na Dunaju «Josefinum», je dr. Firbas opustil na ljubo staršem, ki so hoteli, da postane «gospod». Vstopil je v mariborsko bogoslovje, katero pa je zapustil že po šestih tednih, akoravno so mu obljubljali, da ga pošljejo v Rim. Vpisal se je nato kot jezikoslovec na graški univerzi leta 1865/66. Radi izstopa iz bogoslovja so mu stariši odrekli vsako podporo. Postal je odgojitelj pri knezu Windischgrätzu ter služboval v gradih Wagensberg in Hasberg na Kranjskem ter v Konjicah na Štajerskem. Za tem je poslušal dve leti filologijo na Dunaju. Pozneje je bil osem let najbolje situiran odgojitelj proficijev Buquoy v Novych Hradech na Češkem, pozimi deloma v Pragi, kjer se je kot član «Českega kluba na Prikopec» seznanil s prvaki dr. Riegerjem in Palackim, deloma na Dunaju, kjer je bil mnogo v stikih z dijaki in velmožami aristokratskih krogov, kot ud «Spevackeho spolku» tudi s Čehi, med njimi z dr. Pražakom. Vedno pa je bil navdušen Slovenec, ki je že težko čakal na čas vrnitve v domovino. Filologijo pa je medtem opustil in se vpisal v juridično ter napravil prvi državni izpit. Po v vsestransko zadovoljstvo končani prvi odloži pri profu Buquoy je bil potem še dve in pol leta odgojitelj pri profu Schönbornu na Dunaju.

Medtem se je l. 1880, v Novych Hradech zelo srečno oženil, napravil drugi izpit in vstopil kot pravni praktikant pri dunajskih sodiščih, pozneje pa predsedal k notarijatu, napravil doktorat in bil leta 1885, imenovan po znanem ministru dr. Pražaku za notarja v Brežicah. Tu je ustanovil Citalnico, ki predsedoval do odhoda, bil soustanovitelj odtodne Posojilnice in se z vso vmeno udeleževal javnega življenja kot neustrašen bореc za pravice slovenskega jezika, posebno pri sodiščih. Bil je med prvimi notarji, ki so začeli delati slovenske pogodbe in vlagati slovenske predloge na sodišča in druga oblastva. To njegovo delovanje mu je prineslo sovraštvo nemških in nemškutarških krogov, katero je moral občutiti v polni meri, ko se je potegoval za notarsko mesto v Mariboru. Dvakrat se mu je to nesrečilo, in po

srečilo šele l. 1896, po desetletnem boju. Za čas, kolega ministra Gleispacha je bil tega leta na posredovanje še od odgojiteljstva mu naklonjenih aristokratskih krogov imenovan za notarja v

Mariboru kljub temu, da so nasprotniki uporabljali proti njemu vse mogoče intrige in pošiljali celo deputacije na Dunaj, da so protestirale proti njegovemu imenovanju. Njegovi nasprotniki tudi sedaj niso mirovali. Dolgo ni mogel dobiti prapravnega prostora za pisarno, polena so mu metali povsod, pri nemških denarnih zavodih ni za svoje stranke mogel dobiti nobenega posojila, nemška družba se ga je izogibala. To ga pa ni ustrašilo. Kakor v Brežicah, tako je tudi v Mariboru stal v prvih vrstah boriteljev za pravice slovenskega jezika pri vseh oblastvih.

Tudi v narodnih društvih se je udeleževal, dolga leta je predsedoval mariborski Citalnici. Vedno je bil skrajno ljubezljiv družabnik, vedno vesel in šegav, pri vsem tem pa pripravljen in odkritosrčen, prava slovenska grča, kakor je «z Biša pritiša». Zato se tudi v krogu preprostega slovenskega kmeta počuti vedno najbolje.

Veliko število notarjev je izšlo iz njegove pisarne. Vsem je bil zelo ljubezljiv tovariš, vse pa je navadil največje korektnosti v poslovanju in ljubezni do svojega poklica. V znak spoštovanja so ga njegovi tovariši tudi izvolili za člana notarske zbornice v Celju. Ko se je celjska notarska zbornica združila z ljubljansko baš na njegov predlog, je svojo izvolitev v združeno notarsko zbornico radi svoje starosti odklonil. Tudi javnega življenja se ni več udeleževal, vedno pa se je zanimal za vsa narodna vprašanja. Občutili je moral v življenju tudi najbrdkejšo žalost, ko mu je nemila smrt med vojno vzela ljubljena sina — edince.

Naj bo vzestemu tovariš in prijatelj naklonjenih še mnogo srečnih dni ob strani njegove tako ljubljene «mamike».

Ivan ASIČ.

Velika carinska afera v Mariboru

Dosedaj aretiranih že nad 10 oseb. Maribor, 8. oktobra.

Tihotapska afera vzbuja v mestu vedno večjo senzacijo. Že od petka dalje se vrstijo aretacije na kolodvoru in v njegovih bližini. Najprej so aretirali spediterja H., njegova brata in enega uradnika, nato pa še šest carinikov in nekaj drugih oseb. Preiskava se vodi z vso strogostjo. Po mestu govorijo, da je izdala malverzacije užaljena ljubica. Koli-

ko je na tem resnice, doslej nismo mogli ugotoviti. Dejstvo pa je, da segajo malverzacije nazaj do leta 1923. Prizadeti so največ tihotapci s svilo in čipkami. Blago se seveda za konsumenta ni nič pocenilo: dobiček so si delili spediterji, cariniki in trgovci blaga, večinoma zagrebški židje, ki so kupovali to blago. Škodo je trpela država. Bajle gre za milijonske zneske.

Več bomo o stvari poročali, ko objava podrobnosti ne bo škodila preiskavi, ki mora izslediti vse krivice, da jih končno zadene zaslužna kazen. Davi si je carinski revizor Dolfe Blažon prerezal glavne žile na rokah in nogah. Ni še ugotovljeno, je li ta samomor v zvezi z gornjo afero. Predvčerajšnjim so aretirali še drugega spediterja T., glede katerega tudi obstoja sum, da je v zvezi z nečestnimi manipulacijami. Mariborčani brez izjeme z zadoščanjem odpravljajo aretacije prizadetih carinikov, nad katerimi so se že dolgo zgražali radi njihovega razkošnega in potratnega življenja.

EDINA ŽENA?
EDINA ŽENA?
EDINA ŽENA?
EDINA ŽENA?
EDINA ŽENA?
EDINA ŽENA?
EDINA ŽENA?

Ljubavna tragedija na Bledu

Bled, 8. oktobra.

Kakor blisk se je danes zjutraj razsela po Bledu vest, da se je v hotelu Petran odigrala težka ljubavna tragedija, ki je zahtevala dve mladi življenji.

Snoci ob pol 7. zvečer se je zgledil v hotelu Petran mlad par in vprašal za prenočišče. Neznanca sta, ne da bi se vpisala, odšla takoj v sobo. Vprašali so ju še, ali bosta kaj večerjala, a sta se vladno zahvalila. Legla sta takoj k počitku. Kaj se je godilo ponoči, ne ve nihče. Po vseh mnenjih sodeč, sta neznanca najbrže sklenila oditi prostovoljno v smrt in se združiti v ljubezni tudi v grobu. Danes ob 4. zjutraj so v hotelu nenadoma počili štirje strelji. Tako gostilničar, kakor tudi hišnica sta dobro slišala strele, vendar pa sta mislila, da so padli na ulici in zato dogodku nista posvetila večje pozornosti. Ker pa se neznanca nista pokazala niti zjutraj in nista prišla niti h kosilu, je gostilničar takoj slutil, da so bili oddani strelji v njegovem hotelu. Naznanil je dogodek orožnikom, ki so potem opoldne s silo odprli sobo, katero je najel mladi par. Stopivši v sobo, se jim je nudil strašen prizor. Ona je ležala na postelji v mlaki krvi in je imela prestreljeno srce in sence, on pa je ležal poleg postelje s prestreljenim sencem. Upihnil je najprej luč življenja svojih dragih, nato pa pogljal še sebi kroglo v glavo.

Pri preiskavi so našli pri obeh skupaj 8 Din, sicer pa sta uničila vse, iz česar bi se mogla takoj dognati njihova identiteta. V njeni obleki so našli pismo z naslovom «Draga Zinka», odposlano iz Zagreba, pri njem pa pismo z napisom «Dragi Ludvik». Od kod je bilo odposlano to pismo, ni mogoče ugotoviti. Na mizi je ležal dalje listek, na katerem je bilo napisano: «Kakor hitro doženete najino identiteto, obvestite o dogodku stariše! Oba sta 20 do 25 let stara. Mladenci je obrt in so našli pri njem tudi vojaško fotografijo kot letalec v Novem Sadu.

Dogodek sam še ni popolnoma razjasnjen in se vrši trenutno še preiskava, da se dožene, kaj je pravzaprav pogljal mladi par v smrt. Trupli obeh neznanecv so prenesli v mrtvašnico in obvestili o tragediji žandarmerijo v Radovljici ter ljubljansko policijo. Kdor bi mogel iz navedenih podatkov ugotoviti, kdo sta mrtveca, naj takoj sporoči županstvu na Bledu.

Opis samomorilcev je sledeči: Žen-

REINHOLD SCHUENZEL kot ženitbeni g. Juf, ERIKA GLAESSNER kot dama iz polusveta, ERNA MORENA kot ogoljufna nevesta. Kjer se ta trojica v filmu skupaj znajde je uspeh siguren.

Danes v kinu „Dvor“

ska je srednje velikosti, oblečena v črno obleko ter je imela črn baržunast klobuk. Moški je srednje postave, oblečen v modro obleko ter je imel zeleno-črno-riavo pepita sportno čepico.

Poroka ženina Boštjana in neveste Katre

Prvovrstna ljubljanska senzacija.

Ljubljana, 8. oktobra.

Imenitno se amerikaniziramo. Prizori, ki smo jih bili vajeni gledati le v kinu ter se jim posmehovali, postajajo že dnevni dogodki moderne Ljubljane. Prav neverjetno se nam je zdelo, kako more ameriški ženini v poslednjem trenutku pred poroko iskati svojo kravato ali rokavice, kako ga objokana nevesta nestrpno čaka ure in ure, on pa z življensko nevarnostjo in akrobatsko spretnostjo lovi po strehah nebotičnikov svoj — cylinder. In je bila koncec koncev sreča vedno taka, da sta se kljub zaprekan vzel. Nekaj slično ameriškega se je zgodilo te dni v Ljubljani, je konec ni bil običajen.

Vdovec Boštjan je tako dolgo brenčal okoli kuharice gospodične Katre, da ji je vnel na vročino sicer že privajeno srce. Katra je bila v službi pri stari ljubljanski «purgarski» familiji, kamor je tudi gospod Boštjan večkrat zahajal vohat in okušat umetne proizvode svoje oboževanke.

Za «bohlonej» sta se domenila, da se vzameta. Zadeva je prišla končno tako daleč v tek, da je dobila Katra od svoje gospodinje nekaj pohištva in najpotrebnejše stvari za sekundarno stanje človeškega življenja. Za priči sta se z veseljem odzvala Boštjanova prijatelja in veselo-sladko razpoloženje je doseglo vrhunec, ko se je družba z zalo nevesto in štemanem ženinom podala do očetov frančiškanov k pomembnemu aktu.

Pred oltarjem je že čakal mežnar in povabil slavljence v zakristijo, da se izvrše poslednje priprave. Ko so bili mežnar, nevesta in priči že za vrati zakristije, pa prešine ženina Boštjana neko skrivnostno razodetje. V božjem strahu trepetečemu Boštjanu prično kleceti kolena, noge se prično same premikati in kot bi trenil, je bil že pri stranskih vratih zunaj.

Pomenki v zakristiji so bili že končani. Ko pa pokličejo ženina, opazijo, da je izginil kot kafr. Položaj je postal takoj jasen. Ker ni bilo ženina, se je prvemu izmed prič zadelo, da je odveč in je tudi on «odmaglio». Drugi mož se vsede na stojišče pred oltar in se prične tako smejati, da so tekle kar solze po njegovih nedeljskih hlačah. Neveste pa ni bilo moč potolažiti. Med ihtenjem se je vsedla na bližnji stol. Bil je prizor za bogove. Celo resni pater je prišel iz ravnotežja. S smehom na ustih je priporočil ubegleca ženina Bogu v milostno kazen...

Kar se ženina samega tiče, se je zadeva končala tako, da je pozno v noči z obema pričama z veseljem srcem in mehkiimi koleni padel iz znane Krčonove gostilne na Tržaški cesti na cesto. Tako je torej končala poroka ženina Boštjana z nevesto Katro.

S prav resne strani se priporoča, da bi vzele slučaj v roke naše oblasti, morda zdravniška zbornica, mestni fi-

KINO IDEAL

Še danes najlepši človek Amerike

Rudolfo Valentino

s svojo partnerico Nito Naldi in Helen d'Algi v glavnih vlogah.

Da, res oboževanja vreden je tudi v filmu

„Sveti vrag“

Rudolfo Valentino in gotovo mora vsem ugajati.

Predstave v delavnikih: popoldne ob 3, 5, 6, 8 in 9. uri.

Predstave v nedeljo: ob pol 11 dopoldne, popoldne ob 3, pol 5, 6, pol 8 in 9. uri.

ELITNI KINO Matic
Vsi velike dolžine filma predstave ob: 4. 7. 9. V nedeljo ob: 3. 5. 7. 9. Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

VIII. veliki Gaumont-film JUDEX
Senzacionalni francoski pustolovno-kriminalni in ljubavni velefilm v 26 delanjih, izdelan po romanu znamenega nam LOUIS PEUL-LADD-a, pisatelja vseh do sedaj predvajanih Gaumont-filmov. Vsebinska je polna vsakovrstnih zapletljivost, ter istočasno ljubavna, romantična, pustolovna ter nas drži v napetosti do konca. Prvovrstni francoski igralci so nam dobro znani iz dosedanjih Gaumont-filmov, torej ne rabijo posebnega priporočila. Da se omogoči to velikansko filmsko delo ne prehitro predvajati je isto razdeljeno v dva dela.

Kulturni pregled

«Pepele Petra Petroviča Njegoša zopet na Lovčenu». Pod tem naslovom je objavil z. Urbanaz-Urbani v tržaškem «Piccolo della Sera» daljši članek o črnogorskem vladiki pesniku Njegošu. G. Urbanaz-Urbani je zbral precej zanimivega gradiva in je postavil v sredo svoje študije glavno Njegošovo delo «Gorski vijenac». Kakor moramo biti piscu hvaležni, da seznanja Italijane od časa do časa s slovenskimi, srbskimi in hrvatskimi pisatelji, pa ne moremo sprejdati netočnosti, ki mu večkrat uidejo izpod peresa. Tako je na pr. treba v sestavku o Njegošu popraviti trditve da je Njegošev mavzolej na Lovčenu napravil kipar Mestrovic; to je bilo sicer v prvotnem načrtu, a ta je padel tudi previsokega proračuna. Njegoševe kosti počivajo danes v popravljenem mavzoleju iz predvojnega dobe.

Baklanov v Beogradu. Ruski umetnik Georgij Baklanov je imel v torku v Beogradu koncert, na katerem je pel v ruskem, francoskem, nemškem ter italijanskem jeziku. Njegov bariton je svež in čist, način predn. sanja pa zelo temperamenten. Občinstvu so najbolj ugajale arije iz Musorgskega «Hovanščine» in Rahmaninova skladba «Krist je vstal». Pevec nastopi tudi dvakrat

v operi: kot Scarpia v «Tosca» ter v naslovnih vlogi «Rigoletta».

Koncert grafičnih pevskih društev iz Beograda, Zagreba in Ljubljane v Zagrebu. V soboto, dne 10. oktobra prirede grafična društva iz Beograda, Zagreba in Ljubljane v Zagrebu skupen koncert, na katerem nastopijo trije pevski zbori: «Sloga» iz Zagreba, «Jedinstvo» iz Beograda in «Grafika» iz Ljubljane. Nastopil bo poleg mešanih zborov tudi sam ženski pevski zbor zagrebškega društva.

Nova slikarska razstava v Splitu. Splitški salon Galid, kjer je imel do nedavno razstavo svojih del slikar Petar Dobrovic, ki je prodal tri slike za 20.000 Din, se pripravlja sedaj na novo razstavo del Romana Petroviča in tovarišev Datum otvoritve te razstave še ni določen.

Opera v Trstu. Tržaško gledališče «Rossetti» je sprejelo v svoj letošnji repertoar naslednja dela: «Faust» (Gounod), «Ples v maskah» (Verdi), «Andre Chenier» (Giordano), «Gioconda» (Ponchelli), «Ana Karenina» (Robbini), «Herodijada» (Massenet) ter «Zidovka» (Mayerbeer). Sezona se otvori s «Faustom» dne 14. oktobra. Opera bo letos vodil maestro Angelo Ferrari.

«Boris Godunov» na Dunaju. V soboto, dne 24. oktobra uprizori Državna opera na Dunaju Musorgskega delo «Boris Godunov». Režiral bo Hans v. Mutzenbecher iz Hamburga, naslovno partijo bo pel baritonist dr. Schipper.

Dunajska Volksopera v konkurzu. Dunajska Volksopera je napovedala konkurz. Da zadosti vsaj deloma svojim obveznostim je vodstvo že začelo prodajati kulise in druge gledališke rekvizite.

Poslovni stiki z republiko Čile. V San tiago de Chile se je ustanovil urad za znanstveno gospodarsko službo, ki se specialno bavi s pospeševanjem trgovinskih stikov med republiko Čile in drugimi državami. ZZato se naj naš gospodarski krogi za gospodarske informacije, ki se tjejo Čile, obračajo neposredno na ravnateljstvo urada: Direccion General de los servicios agricolas (servicio de estudios economicos agricolas) Santiago de Chile, Casilla 31 D.

Szymanowski v tržaški koncertni dvorani. Tržaški godalni kvartet je prošle dni izvajal novo delo, kvartet poljskega skladatelja Karla Szymanovskega. Občinstvo je sprejelo skladbo zelo simpatično. Poleg Szymanovskega je bil na sporedu še Beethoven z opusom št. 132.

Dunajska koncertna pevka Andayeva v zagrebški koncertni dvorani. V torku zvečer je nastopila v Zagrebu dunajska koncert

na pevka Rosetta Andayeva. Izvajala je dve operni ariji (Romeo in Julija, Herodijada) ter pesmi Schuberta, Brahmsa, Jensena in Orlega. Najboljše je interpretirala Brahmsove skladbe. Odč. Andayeva razpolaga s čudovitim altom, mezzosopranom in celo sopranom. Njen glas obsega naravnost ogromno dimenzije in je silno prožen.

Moskovski «Hudožestveni teatr» ogrožen. Če smemo verjeti poročilom inozemskih listov, je obstoj «Hudožestvenega teatra» v Moskvi ogrožen. Sovjetska vlada je odtegnila gledališču dosedanje subvencije, ker je Stanislavski odklonil ponudbo, da uprizori predelano «Črešnjev vrta» v smislu sodobnih političnih tendenc, ki vladajo v Rusiji. S podobno motivacijo je vlada prepovedala uprizorjanje Dostojevskega «Bratov Karamazovih».

Nov «Faust». Skladatelj Paul Hindemith je začel komponirati novo opero «Faust», za katero je spisal libreto Franc Blei. Dejanje Valpurgine noči namerava komponist postaviti v moderen plesni bar.

Mestni muzej v Novem Sadu. Novosadska občina namerava ustanoviti muzej, ki naj bi bil zgodovinskega značaja. Muzej bo zaenkrat upravljali arhivar R. Slamič, ki je že začel zbirati stare rokopise in knjige. Pozneje pridejo v muzej tudi slike in podobne dragocenosti.

Danes

«Ženi eni goljufi»

Moderen luksuzni film iz življenja pustolovca. — Igra ljubavi in «hohštaplarije» v šestih velikih dejanjih.

V glavnih vlogah: R. Schünzler, Erna Morena

Evi Eva, Erika Glässner.

Kino «LJUBLJANSKI DVOR».

Telefon 730.

Predstave ob nedeljah ob pol 11. dop. in ob 3, 5, 6, 8 in 9. uri zvečer, ob delavnikih ob 4, 5, 6, 8 in 9.

zikat ali pa kak psihiater, ker je amerikanizem — ta najnovejša ljubljanska bolezen — nevarnejša od trtne uši, ki je skočila preko «velike luže» in ga moramo zato v naših poštenih razmerah zatreti z vso energijo...

Odlikovanje dveh zaslužnih delavcev

Včeraj popoldne in zvečer se je vršila v prostorih Kavčičeve restavracije na Privozu prisrčna slavnost povodom odlikovanja dveh zaslužnih delavcev v našem javnem življenju predvsem na obrtno-gospodarskem polju. Včeraj ob 17. sta prejela predsednik gostilničarske zadruge Franc Kavčič in tajnik iste zadruge g. Ante Pintar visoki odlikovanji in sicer prvi red sv. Save V. razreda, drugi pa zlato kolajno za državljanske zasluge.

Oba skromna, si nista pustila pripeti znakov za zasluge v javni magistratni dvorani, marveč se je slavnostni akt izvršil v intimni družbi strokovnih tovarišev in povabljenih državljanov ter javnih funkcionarjev.

Odlikovanji je pripel slavljencema na prsl pooblaščenec vlade predsednik goretskega sveta dr. Dinko Pac med kratkim nagovorom, v katerem je slavil predsednika g. Kavčiča kot vzor marljivosti in moča, ki se je dvignil iz malega do ugledne socialne stopnje, kot moča, čegar premočrta delavnost se čuti močno v naši javnosti, ne samo na strokovnem polju, marveč tudi v širšem javnem delovanju. Posebne zasluge si je pridobil kot predsednik Gostilničarske zadruge ki se ji je posvetil z vso svojo energijo in priznano sposobnostjo. Enako je čestital drugemu odlikovancu, tajniku Pintarju ki je bil predsednik povsod krepka podpora. Obema gre zahvala, da sta kot strokovnjaka v organizaciji pripomogla k dvigu gostilniške obrti, kar je velikega pomena tudi za tujski promet. Čeprav imo slavljena g. Pintarja v javnosti mogoče ne tako znano, vendar pa se ve, da se je mož, priden kot mravilja z vso požrtvovalnostjo posvečal delu v zadrugi. Oba odlikovanca sta narodna moča, ki sta bila na mestu tudi tiste čase, je bilo težko izpovedovati svoje prepričanje in čustva. Bila sta oba dosledno kremenita značaja. Naj bosta zato oba zaslužena odlikovanca ohranjena življenju in svojemu delu še mnogo let.

V imenu odsotnega velikega župana dr. Bačiča je pozdravil odlikovanca nato dvornih svetnik dr. Marn. V svojem govoru je naglasil, da delovanje obeh odlikovancev ni bilo vedno ravno hvalečno zanju in da so premočrkat sledila razočaranja. Vendar sta vedno vzdržala in delala. Govornik sam je imel često prihko obudovati g. predsednika, s kako vneto je delal za interese obrtniškega stanu. H koncu je čestital tudi kot predsednik Zveze za tujski promet, za katero imajo naši gostilničarji velike zasluge. Po zaslugi predsednika Kavčiča je bila tudi ustanovljena gostilničarska šola, ki pomeni za stan sam in za javnost zelo veliko pridobitev. V imenu Trgovske in obrtniške zbornice je čestital slavljencema dr. Pretnar, ki je naglašal, da gledamo lahko s ponosom na slovenske gostilničarje in karvarjarje ki so na prvem mestu v državi, kar se tiče njihove obrti. Za njim je pozdravil odlikovanca predsednik Obrtniške zadruge g. Franchetti in naglasil, da slovensko obrtništvo lahko s ponosom gleda na zasluge obeh slavljencev Dr. Böhm, ravnatelj Trgovske akademije, je pozdravil odlikovanca kot predsednik novoustanovljene gostilničarske šole in izrazil upanje, da ostane predsednik Kavčič še dolgo na čelu te važne šole, ki ima skrbeti za izvežbanost gostilničarski naraščaj.

V lepem govoru je čestital zatem odlikovancema podpredsednik Zveze gostilniških združenj g. Cerar iz Kamnika, ki je poudarjal, da je odlikovanje izročeno obema kot simbol priznanja celotnemu slovenskemu gostilničarskemu stanu.

V imenu Naprednega gospodarskega društva za šentjakovski okraj je pozdravil g. Kavčiča kot vzornega člana in delavca društva gerent g. Likozar. — Končno je čestital g. Kavčiču kot predsedniku Obrtne banke tudi ravnatelj g. Dolenc.

Tekom banketa je izpregovoril lepe pozdravne besede na oba odlikovanca gerent g. Josip Turk in naglasil njuno delavnost. Pozdravil ju je kot prijatelji in sobojevnik ter sodelavec na vseh mogočih poljih javnega udeleževanja. Istotako jima je v prisrčnih besedah čestital k odlikovanju njihov dolgoletni sodelavec na obrtno-strokovnem polju kavarnar g. Krapež.

Zelo lepo je počastilo odlikovanca tudi društvo gostilničarskih, hotelskih in karvarjskih nameščencev, ki je poslalo po svojem tajniku g. Ulriku Vospornicu dve lepe izdelani diplomi. Tekom večera je padlo še nešteto lepih besedi, med drugimi tudi one dr. Puca, ki je v par stavkih poveljeval tudi slovensko ženo-gostilničarko, ki je v obrti najlepša pomočnica svojemu soprogu. Slavljence in navzoče je brzojavnim potom pozdravil tudi g. minister n. r. dr. Žerjav.

„Tat v raju“

Domače vesti

* Promocija. Gosp. ph. mr. Stanko Bergant-Kmet iz Ljubljane bo jutri dne 10. t. m. opoldne na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja filozofije.

* Izpremembe v državni službi. Z odlokom ministrstva za narodno zdravje so ime novani: dr. Anča Konvalinka za zdravniško-prilagodilnico v splošni bolnici v Ljubljani, Josip Saje za arhivskega uradnika, Franc Tominc pa za uradnika-prilagodilnico pri splošni bolnici v Ljubljani. Nadalje so imenovani: Rudolf Maté za pomočnika komisarja za železniške policije v Subotici, Borivoj Lazič za pomočnika komisarja železniške policije na Jesenicah, Anton Šramel za pisar niškega pristava pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani in Edmund Krivic za okr. šumarja pri okrajnem glavarju v Murški Soboti. Premeščena sta: Alojzij Rus, upravitelj šumske uprave na Bohinjski Bistrici kot okrajni šumarski referent pri okrajnem glavarstvu na Hvaru in Fran Lah, pisar pri evidenci katastra v Murški Soboti v istem svojstvu k evidenci katastra v Mariboru. Mihael Bobek, pisarniški pristav v mariborski oblasti je trajno upokojen.

* Iz poštne hranilnice doznavamo, da se obveznice vojne škode (ratne štete) lombardirajo tudi dohovnikom, ki se v tem oziru smatrajo kot državni uradniki.

* Himen. Poročil se je v soboto, dne 3. t. m. g. Engelbert Strah iz Mirne, z gđ. Elio Vardjanovo, učiteljico istotam. Mlademu naprednemu paru želimo obilo sreče!

* V državnem zdravilišču v Topolšiči je popolniti dve mesti pomožnih zdravnikov v pripravljani skupini I. kategorije državnih uradnikov. Prošnje je do konca oktobra vložiti pri vodstvu omenjenega zdravilišča.

* Predavanja proti alkoholu v naši vojski. Vojni minister je odredil, naj se po vojaških šolah in pri posameznih četah vrše predavanja proti alkoholu. Oficirski in podoficirski knjižnice pa naj si nabavijo publikacije, namenjene propagandi proti alkoholu.

* Pogodba radi spalnih vozov. Prometni minister je razširil veljavnost pogodb sklenjenih l. 1913 in 1914 med takratnimi srbskimi drž. železnicami in mednarodno družbo spalnih vozov v Bruslju na vse železnice v kraljevini SHS. Pogodba ostane v veljavi do sprejetja nove, ki se pripravlja.

* Zborovanje učitelstva meščanskih šol. Mariborski in celjski odtsek »Društva učitelstva mešč. šol v Sloveniji« zborujeta skupno v petek dne 16. oktobra v risalnici deške meščanske šole v Mariboru. Dnevni red zborovanja, ki je bil doposlan šolam mariborskega odtseka, se spremeni v toliko, da se prične zborovanje ob pol 11. uri.

* Dve obletnici zavzetja Beograda. Dne 9. oktobra 1915. torej ravno pred 10 leti, je združena nemško-avstroogrška armada pod poveljstvom maršala Mackensena po večdnevnem strahovitem bombardiranju in s strahovitimi izgubami zavzela Beograd. Maloštevila srbska vojska je Nemce, Avstrijce in Madžare, ki so bili v ogromni premoči, naravnost decimirala in se korak za korakom umikala iz prestolice. Desetletno te herojske obrambe Beograda bodo letos praznovali na najsvetelnejši način. Pa še ena obletnica zavzetja Beograda pade na 9. okt. L. 1789 je na ta dan zasedel Beograd princ Evgen. Napadel je nepričakovano ponoči številno močnejše Turke, jih porazil in poglaval v divji beg.

* Zoraba Kmetijske družbe. Na članek, ki ga je pod tem naslovom priobčil v našem listu dr. Žerjav nam je predsednik Kmet. družbe g. Ivo Sancin poslal obširen odgovor, ki v stvari ne negira, da so bile razstave živine, ki so služile kot agitacijsko sredstvo za poset obeh shodov g. Pučila v Brezicah in na Bledu organizirane in denarno podprte od Kmet. družbe odnosno njenih gorejskih podružnic, v ostalem pa zatrjuje, da je reorganizacija delovanja Kmet. dr. v polnem toku. Z. Žerjavovim ključem po depolitizaciji družbe se g. Sancin ne le popolnoma strinja, temveč je celo mnenja, da bi odborniki Kmet. družbe ne smeli pripadati nobeni politični stranki. Odgovor g. Sancina nam je došel v terek in je bil doloceno za objavo v večeršnjem številku našega lista. Ne predvideni dogodki so povzročili, da je moral že pripravil stavek večerji izostati. Ker je g. Sancin svoj odgovor med tem priobčil v nekem drugem listu, nas je razrešil dolžnosti, da ga objavimo mi. V tej zvezi ni nepotrebno omeniti, da so se gotovi gospodje za kritiko dr. Žerjava maščevali z osebnim napadom v »Kmetiskem listu«, ki je podpisal z imenom poslanca A. Keletrine. Oporozjen smo, da g. Keletrina dotičnega članka ni napisal. Njegovo ime pod člankom je zgolj »zaščitnega« značaja...

* Popravilo ceste v Logarsko dolino. Srežki poglavar v Gornjemgradu objavlja, da se vrše na cesti iz Solčave v Logarsko dolino obsežnejša popravila, vsled česar je vsak promet z avtomobilji ali vozovi od Solčave naprej do nadaljnjega nemogoč.

* Regulacija Gradaščice. Glinščice in Malega grabna. Po več nego poltrogletnem obravnavanju, ki je imelo premagati razne ovire, izdalo je končno vodopravno oblastvo odlok, s katerim odobruje načrte za regulacijo Gradaščice, Glinščice in Malega grabna, kakor jih je predložil Glavni odbor vodne zadruge za obdelovanje Ljubljanskega barja. Projekt pa je stopil že tudi v štadij izvršitve. Pričel se je kot prva etapa te prepotrebne regulacije graditi modern betonski jez pri Kozarjih. Gradnjo je prevzela Stavbna družba v Ljubljani kot najcenejša ponudnica in ima biti jez dogotovljen še pred zimo. Čim bo jez zgrajen in bodo dana potrebna sredstva, se namerava še to zimo pričeti z uravnavo struge Gradaščice od Viča do izliva v Ljubljano, nakar prideta na vrsto Glinščica in Mali graben. Pozivamo vse merodajne činitelje, da to akcijo podpirajo; posebno naj bi država izdatno subvencijirala to ne samo narodno-gospodarsko važno marveč tudi iz zdravstvenih in vodovarstvenih ozirov potrebno podjetje.

* Nova knjiga. Te dni je izšla v zalogi Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za naše kovinske in instalacijske stroke neobhodno potrebna knjiga »Obrtno računstvo za stavbo, umetno in strojno kiju računstvo z astavbo, umetno in stroj. ključ-sodelovanjem veleindustrija Avgusta Žabkarja spisal profesor Podkrajšek. V knjigi je računstvo, ki ga rabi v svoji stroki kovinar in instalater, ki hoče napredovati, jako pregledno sestavljeno. Knjiga obravnava v splošnem delu poleg osnovnih, povprečnih in družbenih računov ter enačb merjenje geometrijskih likov in teles ter procentne račune, v svojem strokovnem delu pa kalkulacije, proračune in donosnostne račune. Namenjena ni torej samo za učence na obrtno-nadaljevalnih šolah, ampak tudi za samostojne obrtnike, ki hočejo imeti pregledno zbrane podatke o računstvu svoje stroke. S pridom bo pa knjiga služila tudi učiteljem na obrtno-nadaljevalnih šolah, ker jim bo izdatno olajšala pouk. Knjiga se naroča naravnost pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter stane 45 Din.

* »Planinski Vestnik«. Izšla je te dni oktobrska številka »Planinskega Vestnika« z zanimivo vsebino. Na uvodnem mestu se nahaja obširno poročilo o otvoritvi »Doma na Kravcusa«. G. Copeland objavlja zanimivo poročilo »Mount Logan — kanadski Mount Everest«, Anton Spendé pa o svojem binokostnem izletu na Triglav. Oktoberski številki je priložena slika znane doline Triglavskih jezer — po zimi.

* Premog za vojne invalide po znižani ceni. Pismene, odn. ustmene prijave rednih članov (ic) sprejema Ljublj. podružnica U. V. I. samo do 12. t. m. med uradnimi urami.

* Za dom slepih je darovala g. H. Diehlova v Celju mesto cvetja blagopokojni Josipini Arkovi iz Zagreba 100 Din.

* Iz obupa v smrt. V zaporu okrajnega sodišča v Radovljici se je v nedeljo obesil bivši telovadnik učitelj, Matevž Bergant iz Smedlnika. Kot učitelj telovadbe je služboval pred vojno v Trstu in bil priljubljen družabnik med našimi ljudmi. Pozneje je odšel v Bosno in zatem v Srbijo, Beograd in Piroš leta 1920. je zapustil poklic telovadnega učitelja in se vrnil domov. Vsled slabih razmer je začel popivati in napravil v alkoholiziranim stanju razne nepremišljenosti, ki so ga slednjim pripravile v zapor, kjer si je sedaj sam končal življenje. Obesil se je z odrezkom ocele.

* Tat ur in verižic. 18 letni Alojzij Buč iz St. Ija pod Turjakom je klub svojih mladostj že star grešnik. Ker ne ma.a. za nobeno pošteno delo, se kladi brez posla po deželji in preži povsod na prilike, kako bi se okoristil na tuj račun. Prav posebno všeč so mu razne ure in verižice. Pred nekaj dnevi se je utihotopil v hišo Gregorja Kotnika v Tolstem vrhu ter mu ukradel srebrno uro z verižico ter več raznih drugih predmetov.

* Nezgoda na železnici. Kakor poročajo iz Broda, je na postaji Donja Vrba osebni vlak št. 43 zavozil v tovorni vlak št. 32. Vsled močnega sunka je 15 vagonov skočilo s tira, obe lokomotivi pa sta bili močno poškodovani. Kurjač Peter Vujaklja in zavarč Martin Matič sta bila teže ranjena. Materijalna škoda je znatna.

* Ponarejeni kolkli. V zadnjih dneh je zagrebška policija prišla na sled družbi ki je razpečevala ponarejene kolkle po 100 in po 250 Din. Kolkli so bili tako dobro potarejeni, da so jih strokovnjaki komaj ločili od pravih. Prvi je prišel policiji v roke neki Mita Kubat, pri katerem so našli sedemdesetdeset pol po 50 kolkov v skupni vrednosti nad 2 milijona dinarjev. Kolkle je pravkar prenesel preko meje ter jih hotel prodati raznim zaupnikom. Tekom izsledovanja so bili aretirani še trije pomagači. Zdi se, da je bila centrala te družbe na Dunaju. Tudi dunajska policija zasleduje ponarejevalce in je upati, da bodo nevarni tički kmalu pod ključem.

* Iso Lang v osujeških zaporih. Predvečernjšim je v spremstvu orožnikov z Dunaja došel v Osjek Iso Lang, znan iz afere ponarejenih benderol na cigaretinem papirju. Že večerji je bil od preiskovalnega sodnika prvič zaslišan.

* Roparski napad na avtomobil. Na cesti Berovo-Strumica v Južni Srbiji je prošli pondefek neznana roparska tolpa napadla avtomobil, v katerem se je vozil neki trgovec iz Velesa s svojo ženo. Roparji so trgovca ustrelili, dočim sta bila sofer in trgovčeva žena le lahko ranjena. Sofer je poglaval avto in je roparjem srečno ušel z obema žrtvama roparskega napada. Trgovca so v Strumici pokopali. Tolpa se je izgubila v bližnjem gozdu.

* Profesor, ki je izsiljeval od starišev dijakov denar. V Zagrebu se je že dalje časa šepetalo, da neki profesorji izsiljujejo od premožnejših starišev dijakov posojila. Profesorsko združenje je prosilo zato za intervencijo policije, da ugotovi, kdo so ti profesorji. Policija je v resnici izvršila obširno preiskavo in kmalu ugotovila, kakor je bilo tudi pričakovati, da je izvrševal te nečedne posle neki naveden slepar na račun profesorjev. Bil je to Vladimir Frankl, ki je v vrat

Nesmisel damske plašče izdelavati!

Tako krasnega, najmodernejšega kroja ne more doseči nikdo, kakor se jih dobi iz novo dosepele zaloge po nenavadno nizkih cenah pri **F. Lukič. Pred školijo 19.**

Damski filc klobuki

v najmodernejših barvah se dobijo najceneje v modnem salonu

Z. Mahnič-Gorjanc

Kopitarjeva ulica št. 1.

„Pot k sreči“ „Buster Keaton“ pride.

Kino Ideal

nekega profesorja ukradel vizitko in potem kot »profesor« zahteval 2000 Din »posojila«. Frankl je seveda že pod ključem.

* Velik požar v Skoplju. V sredo zvečer je v Skoplju požar upelil trgovini trgovcev Petroviča in Pijata in deloma tudi sosedno drogerijo. Škoda se cenj na dva milijona dinarjev.

* Morlec, ki se je čez 4 leta sam javil. Na zagrebški policiji se je zglasil v sredo 30 letni trgovski potnik Franjo Ban, bivši pek in mlinar in na veliko začudenje policijskih organov izjavil, da je pred štirimi leti izvršil roparski umor v Veliki Gorici. Preveč je v est veka in zato ni mogel več molčati. Morila so seveda takoj zaslišali in je izpovedal sledeče: Njegov, sedaj že pokojni stric, Ivan Ban, nadmlinar v Hercegovcu, ga je l. 1921. nagovarjal, naj gre v Veliko Gorico ter umori in oropa tamkajšnjega mlinarja I. Kosana. To je tudi storil in odšel h Kosanu skupno z Antonom Nežičem. Vsi trije so se živahno razgovarjali o nakupu mlina. Mlinar Kosan je smatral ponudbo za zelo resno in je povabil oba tovariša, naj odideta z njim, da si mlin ogledata in da se potem končno dogovorijo glede cene. Ban pravi, da je se bramil izvršiti umor, a ga je Nežič neprestano bodril. Ko so se potem vrnili v mlinarjevo sobo, je Fran Ban oddal nanj 4 strele in ga usmrtil. Nežič pa je pobil njegovo ženo z udarci na tla. Nato sta oplenila mlinarjevo stanovanje in zbežala. Antona Nežiča so kmalu izsledili in aretirali ter je bil obsojen na 7 let težke ječe, Franjo Ban pa se skrival vse dosedaj, dokler se ni sam prijavil. Sedaj pride seveda tudi on pred sodišče, da dobi zaslužen kazni.

Ženitbeni goljuf je v Ljubljani.

v kinu »Dvor«

Iz Ljubljane

u— Šiška za Koroško! Na podlagi sklepa delegatov podpisanih naprednih društev in organizacij v Šiški, se pozivlja članstvo, da se udeležijo manifestacijske prireditve za Koroško, združene s koncertom, ki jo priredi Orjuna v Šiški v soboto dne 10. oktobra ob 20. uri v hotelu »Bellevue«. Vstopnine ni. — Sokol, Orjuna, Narodna žilnica in podružnica C. M. družbe v Šiški.

u— Sestanek odraslih abstinentov v Ljubljani se je vršil v terek v stalni higijenski točilnici na veleselju. Sestanku je prisostvoval v zastopstvu inspektorja ministrstva narodnega zdravja dr. Katičiča, šef higijenskega zavoda dr. Ivo Pirca. Na sestanku je bilo sklenjeno ustanoviti v Ljubljani društvo »Treznosti«, ki bo včlanjeno v saraševskem »Savezu Treznosti«. Pripravljalni odbor je sledeče sestavljen: predsednik dr. Fedor Mikšič, tajnik Rudolf Horvat, blaginjak Angelo Cerkevnik, odbornika Leopold Puhar in Mirko Žargaj. Člani društva se obvezujejo poleg osebne abstinence, da ne bodo ponujali, izdelovali, kupovali, prodajali in prenašali alkoholnih pijač. Prihodnji sestanek se objavi v časopisih. Abstinenti, ki bi želeli postati člani društva, naj se izvolijo vpisati v društveno knjigo v »Stalni higijenski točilnici« na veleselju (Lattermannov dvorec) poleg stalne higijenske razstave.

u— Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani bo imelo svoj I. redni občni zbor v ponedeljek dne 19. oktobra ob 20. uri na verandi v Unionu z običajnim dnevnim redom. Priglasenim pevkom in pevcom so razposlani sporedi prvega pevskega tečaja, ki se bo vršil v Ljubljani 1. in 2. novembra. Na predvečer, v soboto, bo komorni koncert in prijateljski sestanek vseh pevk in pevcev. Če kdo ni dobil sporeda in not, naj takoj naznani. Če bi se še kdo rad priglasil, naj stori to takoj, ker bi poznejših priglasov ne mogli upoštevati. Dnevni red tečaja bo obsegal predavanja: O dveh najstarejših slovenskih skladateljih; o slovenski fonetiki; o idealnem dirigiranju in praktične vaje v podrobnj in skupinski predelavi. Poleg tega se bodo pretresla določila (poslovnik) pevskega zbora in ugotovili načrt pevske izobrazbe in umetniškega zborovega delovanja. Kdor ne bi mogel priti, naj blagovoli to javiti odboru. Vse one, ki jih ne bo h tečajni in ne pošljejo nikakega obvestila o odsotnosti, bo odbor črtal.

u— Merkurjeva knjižnica se otvoril po daljšem presledku v ponedeljek dne 12. oktobra. Knjižnična ura bo vsak ponedeljek od pol 7. do pol 8. ure zvečer v društvenih prostorih. Gradšiče 17. I. Na razpolago so razne leposlovne in strokovne knjige. — Odbor.

u— K večeršnjemu poročilu o premijeri »Periferija« v dramskem gledališču naknadno dostavljamo, da je toaletta gospe Nablocke izvršila tврdka Zdenka Rodič, Miklošičeva cesta 10. 1947

u— Večerni kubarski tečaj v »Mladiki«. Vpisovanje se vrši samo v petek, dne 9. septembra od 17 do 19. ure in v soboto, dne 10. oktobra od 15. do 17. ure.

u— Dramatični odtsek »Unije« priredi v soboto dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih g. Kavčiča na Privozu (Prule) zabavni večer s pestrim sporedom in sodelovanjem tamburaškega odtseka. Vstop prost, Vabimo vse napredno delavstvo in občinstvo, da v čim večjem številu poseti to našo prvo prireditev, ki bo vsakomur nudila obilo zabave in smeha. Za dobro pijačo in jedila bo skrbela prvovrst-

na, znana kuhinja g. Kavčiča. Torej na veselo svidenje! — Odbor.

u— Koližejski oder vabi vse prijatelje in znanca, da se v čim večjem številu udeležijo »Vinske trgateve«, ki se vrši v soboto dne 10. oktobra v salonu restavracije pri »Levu«. Vstop prost. — Odbor.

u— Koližejski gledališki oder je prišel z rednimi vajami. Repertoar za bodočo sezono je zelo lep in bogat. Ker se pa ima oder boriti z velikimi finančnimi težkočami glede odra in kulis, priredi v ta namen v soboto dne 10. oktobra ob 7. uri zvečer v salonu restavracije pri »Levu« veliko vinsko trgatevo, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo kulis, odra in garderobe. Vstopnina prosta, prostovoljni prispevki pa se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi vse prijatelje in somišljenike odbor koližejskega gledališkega odra.

u— Obisk na razstavi portretnega slikarstva. Dasi se prireditve Narodne Galerije odobrava in hvallj, vendar obisk razstave ni zadovoljiv. Če bi ne bila razstava odprta v dneih veleselja, ki je dal par sto obiskovalcev tudi portretni razstavi, bi se nahajala Narodna Galerija s svojo eminentno kulturno narodno in umetnostno prirediteljo v najneugodnejši sški, kako naj pokrjeje velike stroške, ki jih ima z razstavo. Ker se razstava nepreklicno zapre v četrtek dne 15. oktobra, pozivamo in vabimo zlasti Ljubljane na obisk; vstopninska statistika jim dosedaj ne dela čista. Razstavo so mnogo obiskovale stare kranjske patrijske družine, v katerih še živi čut za preteklost dežele; takih obiskovalcev je imela razstava iz Ljubljane in dežele. Razveseljiv je bil tudi skupen obisk iz Kranja, ki ga je aranžirala soproga srezkega glavarja g. Znidaršičeva, Ljubljanske šole so bile dosedaj zastopane po inicijativi posameznih gđ. profesorjev. Šef prosvetnega oddelka g. dr. Pe stotnik je izdal okrožnico za obisk na vse srednje in meščanske šole, s čemer bo brez zaprek omogočen mladini ogled razstave in seznanitev z domačo zgodovino in umetnostjo.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata v Ljubljani se je v dobi od 1. do 7. oktobra rodilo v Ljubljani 27 otrok (13 moškega, 14 ženskega spola), med temi 3 mrtvorojenčki, umrlo pa je 13 moških in 9 žensk, skupaj torej 22 oseb in sicer: 4 osebe za jetiko, 2 za boleznijo na srcu, 1 za skrlatinko, 2 za rakom, 1 za pljučnico, 1 za vnetjem črevesa, 1 za ostarlostjo, 10 oseb pa vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov. Izmed umrlih je 5 oseb doseglo starost nad 70 let. Na naležljivih boleznih je obolelo 7 oseb: 3 na skrlatinko, 2 na legarju in 2 na davici.

u— Zatekel pes, K železničarju Francetu Remškarju v Rožni dolini se je zatekel dne 6. t. m. osem do devet mesecev star pes polječjak, sivo - črne barve.

u— Policijske prijave. Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 1 popad psa, 1 prestopke metanja kamenja v vozeči vlak, 1 prestopke nadlegovanja straže, 1 deložacija, 1 prestopke obrtnega ure, 1 prestopke prekoračenja policijske ure, 1 nakup bovine krave, 1 prestopke v zlaščevalnih predpisih. 7 prestopkov cestnega policijskega reda in 2 prestopka avtopredpisov.

u— Tatovi se oblačijo. Dnevi in noči postajajo že mrzli in spodbujajo tatove k čim večji podjetnosti v nabavljanju obleke. Pošten človek se mora pred nakupom toplejše zimske obleke založiti, tatovi pa tega ne marajo in si zato raje priskrbe obleko po svoji navadi na račun bližnjega. Večraj sta bili prijavljeni policiji zopet dve tatvini obleke, izvršeni v stanovanju Antona Šircija in Marije Božič. Skupna škoda znaša 1200 Din.

Iz Maribora

u— Občinska seja radi Koroške in stanovanjskega vprašanja. V soboto dne 10. t. m. ob 17. uri se bo vršila v prostorih mestne posvetovalnice izredna seja mariborskega občinskega sveta, na katere dnevnem redu je predlog Jugoslovske Maticе, da se prekrsti ena ulica v mestu v Ulico 10. oktobra in da se pošlje ministrstvu zunanjih zadev prošnja radi Koroške. Dalje se bo na tej izredni seji sklepalo tudi glede nakupa dragonske vojašnice v svrhu rešitve stanovanjske bede v Mariboru. Zanimivo bo, kako se bo na tej seji obnašal dr. Mähleisen in njegovi trije tovariši iz časa mariborske germanizacije.

u— Osebna vest. Inženjer dr. Krsta Cafatura je resigniral na svojo službo pri drž. kemiskem zavodu v Mariboru in vstopil v službo pri tovarni »Zlatorog«.

u— O francoskem večeru, ki se je vršil predvečernjšim v Narodnem domu in smo prinesli zanj tudi par daljših in krajših slikov, ne moremo sedaj ničesar poročati, ker uredništvo ni prejelo vstopnice za recenzenta.

u— O splošnih boleznih predava danes v petek dne 9. oktobra za moške v Ljudski univerzi v gledališkem poslopiju ob pol 19. uri znani mariborski specialist za kožne bolezni dr. Hugo Robič, ki bo imel enako predavanje v ponedeljek dne 12. oktobra ob isti uri za ženske. Zanimivo predavanje, ki je že lani privedlo nabito polno veliko dvorano Kazine, bodo to pot pojasnjevale nove skiptične slike ljubljanskega higijenskega zavoda in one iz dr. Robičeve lastne prakse v mariborski bolnici. Nevarnost spolnih bolezni bi moral poznati vsakdo, tudi najpreprostejši delavec. Strokovnjaška izvajanja g. dr. Robiča pa bodo tako zanimiva, da jih bodo z interesom poslušali tako inteligenca kakor tudi širši krogi.

u— Celokupno članstvo sokolskega društva v Mariboru opozarjamo, da se glede manifestacijskega obhoda 11. t. m. ravna točno po navodilih odbora, izdanih dneвно v rubriki »Sokolstvo« lista »Tabor«. Zdravo! — Odbor.

u— Narodno gledališče. Na simfonijskem koncertu, ki se bo vršil v soboto dne 17. oktobra v veliki Götzovi koncertni dvorani in ki je obenem poslovljni večer ravnatelja opere g. A. Mitroviča ter operne primado-

REINHOLD SCHUENZEL kot ženitbeni goljuf, ERIKA GLAESSNER kot dama iz polusveta, ERNA MORENA kot ogoljufana nevesta. Kjer se ta trojica v filmu skupaj znajde je uspeh siguran.

Danes v kinu „Dvor“

ne ga, Mitrovičeve, se bo izvajal sledeči program: 1.) Prometej — uvertura, 2.) L'arhetto in rondo iz D-dur koncerta za vjolinino (Fani Brandlova), 3.) Koncertna arja (Ančica Mitrovič), 4.) Peta simfonija — vse od Beethovna. (Dirigent Andro Mitrovič). Cene prostorom: Parter 30, 25, 20 in 10 Din; balkon 15 Din; stojšča (le za dijake) 3 Din. Predprijavitelj vstopnic se vrši po gledališki blagajni (Slovenska ulica 27) 9. do pol 13. in od 3. do 5. ure popoldne.

u— Izvoz preko Maribora. Nekateri so nedavno poročali, da se je razvil preko Maribora ogromen izvoz živine v inozemstvo, vsled česar da so pričele rasti tudi cene živini. Vest je bila deloma netočna. Res je bil sicer nekaj časa precejšen promet v mariborski klavnicni radi izvoza, toda klali niso goveje živine, ampak znane banatske svinje, ki so jih izvažali v Nemčijo. V mariborski klavnicni so te svinje klali zato, ker drugod ni primerne hladilnice. Naši kraji pa od tega izvoza niso ničesar čutili in vsled tega tudi niso porastle cene na domačem živinskem in mesnem trgu. Sicer pa je medtem tudi že izvoz banatskih svinj v Nemčijo zopet ponehal.

u— Zlkovalci, svetovno znani godalni kvarteti, prirede v prvi polovici novembra v Mariboru koncert. Nanj opozarjamo že danes.

u— Proti novi fari v Studencih pri Mariboru. Očetje kapucini v Studencih so si pretleto leto postavili lep nov enadstropen farovž, ki so si ga sezidali seve z ljudskim denarjem. To pa jim še ne zadostuje, ampak bi radi sedaj še svojo posebno faro. Zato so se obrnili z dolgo prošnjo na občino v Studencih, ki pa jim podobno želje ni hotela izpolniti. Občinski svet je namreč z veliko večino odklonil potrebo nove fare, ker imajo Studenci itak krog in krog vse polno cerkva, ki so vedno prazne. Sedaj pa so kapucini najeli posebnega propagatorja, ki hodi po Studencih od hiše do hiše s polom in pobira podpise za novo faro. Uspeha pa tudi ta bodoči mežnar nima večerja.

u— Samomor carskega revizorja. V sredo dopoldne si je v hipni duševni zmedenosti prerazil z britvijo žile na rokavi in nogavi carski revizor Adolf Blažon. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je kmalu nato izkrmavel. Umril je bil zadnji Jugoslovskega carski upravnik v Radgoni, kjer je imel hude boje s takratnim voditeljem nemstva dr. Kamnikerjem. Zapušča staro onemoglo mater, za katero je skrbel.

u— Mariborski sanatorij sta kupila g. dr. Benjamin Ipavc, zdravnik v Mariboru in finančnik iz Ljubljane g. Karel Kavčšek. S tem je odstranjena nevarnost, da bi se sploh sanatorij v tuje roke, oziroma da bi se sploh opustil.

Iz Celja

u— Koroška akademija. Podružnica Jugoslovske Maticе v Celju priredi v soboto dne 10. oktobra v veliki dvorani Narodnega doma ob 8. uri zvečer akademijo v spomin žalostne peletnice nesrečnega koroškega plebiscita. Na sporedu je pozdrav predsednika in predavanje profesorja Slavka Raičca o Koroški. Za tem se vrste primerne deklaracije dijakov realne gimnazije in nastop celjskega pevskega društva s krasnimi koroškimi popevkami, ki so posebno odbrane za to svečanostno prireditev. Tem pesmim sledi še venec hrvatskih in drugih slovenskih. Za enodejanko »Pravica z namizitelja Franja Roša bo izvajala »Ilirija« ruske pesmi, a član dramatičnega društva v Celju Veleušek bo prednašal Otona Zupančiča »Naše pismo«. Končno upozori g. M. Benčan alegorijo, K akademiji, ki nam nal razgreje srca in nas potrdi v silni veri, je vstop prost. Prostovoljni prispevki pa bodo služili za pokritje stroškov.

u— Celjsko učiteljsko društvo. K poročilu o zadnjem zborovanju se pojasnjuje, da navedeni štirje šolniki niso bili imenovani za častne člane, ampak ostanejo še nadalje navadni izvršujoči člani društva. Častnih članov Celjske učiteljske društvo nima v svojih pravih.

u— Pošta v Celju je napravila na pošt-nem poslopiju v Cankarjevi ulici nov nabiralnik, v katerega se vlagajo lahko tudi večje pisemske pošiljke. Opozarja se občinstvo da vlagajo v zbirke in tiskovine samo v desno odprtino z napisom »vzorci — tiskovine«, navadna pisma in dopisnice pa v levo odprtino z napisom »pisma — dopisnice«. Dosedanji nabiralnik Krekov trg je bil odstranjen. Opozarjamo občinstvo ponovno, naj ne vlagajo v nabiralnika na kolodvoru pisemskih pošiljk v večjih množinah, ker se ne morejo pred odhodom poštnih ambulanc več sortirati in vsled tega zaostajajo. V ta dva nabiralnika se naj vlagajo samo posamezna pisma in posamezne dopisnice.

Zahvala.

Vsem prijateljem in družbam, ki so se me spomnile ob priliki moje zlate poroke se tem potom toplo zahvaljujem z željo, da dosedanje vezi še v naprej obdržimo v blagor splošnega napredka.

Srčna hvala! Karel Pollak, senior.

Spirit denat.

firnež, oljate in suhe barve, pleskarske in slikarske potrebščine

Ravhekar & Derganc
Pred školijo 20.

Iz življenja in sveta

Žganje v Rusiji zopet dovoljeno

Pred enajstimi leti je izšel v Rusiji carski dekret, s katerim je bila prosta trgovina z žganjem odpravljena. Žganje je bilo mogoče dobiti samo pod roko. Prepoved prodaje žganja v poljubni količini je veljala posebno razmeram, ki so nastale vsled vojne. Treba je bilo onemogočiti prizore, ki so se obetali pod vplivom čezmernega konzuma žganih pijač. To je bilo s carskim dekretom deloma res doseženo.

Ampak pilo se je vendarle, čeprav na skrivnem. Leta in leta je trajala neredba in nihče ni mislil na to, da bi jo odpravil. Prepoved se je dobro obnesla med vojno, ob premirju in tudi za časa obeh revolucij, februarске in oktoberske kakor tudi pozneje pod sovjetskimi režimom. Ampak zdi se, da so ljudje vendarle silno vzdihovali po preteklosti. Žganja ali »vodke« Rusi niso mogli pozabiti. Ko je prišla v Ameriki na dan prohibicija, katero so uvedle tudi nekatere evropske države (Skandinavija in Finska), ni nihče več mislil na to, da bo v Rusiji tozadevno nastopila izprememba. Ampak nastopila je vendarle. Te dni je vlada v Moskvi dovolila, da se sme žganje v Rusiji zopet prosto prodajati. Ljudstvo je radi tega odloka naravnost ponorelo. Listi poročajo, da je bil naval v pivnice tako velikanski, da so pošle zaloge takoj prvi dan že v dopoldanskih urah. Posebno v Moskvi je bilo žganje hitro razpečano. Dovoljeno pa je sedaj prodajati in piti močnejše »vodko« kakor pred vojno in poleg tega je rusko žganje cenejše kakor pred 11. leti. Tako je v sovjetski Rusiji zavladala zopet srečna doba pijačevanja. Da se je to zgodilo, pa je morala priti vlada ... boljševikov.

Collarich pred sodiščem

K našemu včerajšnjemu poročilu o banditu Collarichu, ki se mora zagovarjati za svoje zločine pred sodiščem v Puli, imamo dostaviti še nekatere podrobnosti.

Poleg Collaricha sedi na zatožni klopi še 20 drugih ptičkov, ki so bili v večji ali manjši meri njegovi sodružniki po raznih tolovajstvih. 12 obtoženec je iz Trsta. Obtoženec zagovarja 14 odvetnikov, med katerimi se nahaja tudi znani kazenski zagovornik doktor Robba iz Trsta. Collaricha brani odvetnik Bruno Matosel-Loriani. Zahteval je v začetku razprave, da preiščejo psihijatri duševno stanje njegovega toženca, kar pa je sodišče odklonilo.

Obtožnica očita Collarichu celo vrsto deliktov, katere smo omenili že včeraj. Pripomniti moramo še, da je Collarich meseca avgusta 1920, okradel vilo Vidulch v Puli, kjer je tudi prenočil. Policijski agenti so ga izvohali, bandit pa jim je zbežal skozi okno. Ker je bilo poslopje obkoljeno, je streljal na svoje zalezovalce in jim je končno srečno ušel. Nekemu agentu, ki je stal tik nje, ga ter ga je hotel zgrabiti, je zavpil: »Beži vstran, bedak!« Agent se je umaknil, kajti življenje mu je bilo ljubše kot bandit, s katerim je bila borba brezuspešna.

Collarich ima na svoji vesti tudi umor gostilničarke Del Monte od Sv. Ivana pri Trstu. Ubil jo je takole: Dognal je, da ima ženska 45 tisoč lir gotovine in da nosi denar v svoji torbici. Počakal jo je pred hišo v mraku, oborožen z bombami, nožem in samokresom. Ko se je gostilničarka pojavila, je segel bandit po bodalu; a slušaj je hotel, da se mu je roka zaplela za pas. Ženska je začela klicati na pomoč in od daleč so se že videli orožniki. V tej sili je potegnil Collarich revolver in je s kroglo usmrtil Del Montevo. Potem je pograbil plen in utekel. Vsebinske torbice pa ga je razočarala. Mesto 45 tisoč je našel v njej samo 22 tisoč lir. S plenom je potem zbežal na dom nekoga tovariša-bandita, ki ga je slednjič ovdal policiji. Ko je Collarich izvedel za to na obravnavi, je besen šinil v železni kletki pokonci in je zavil pest proti ovaduhu, ki sedi tudi na

zatožni klopi: »Lopov, razbojnik, ovaduh!«

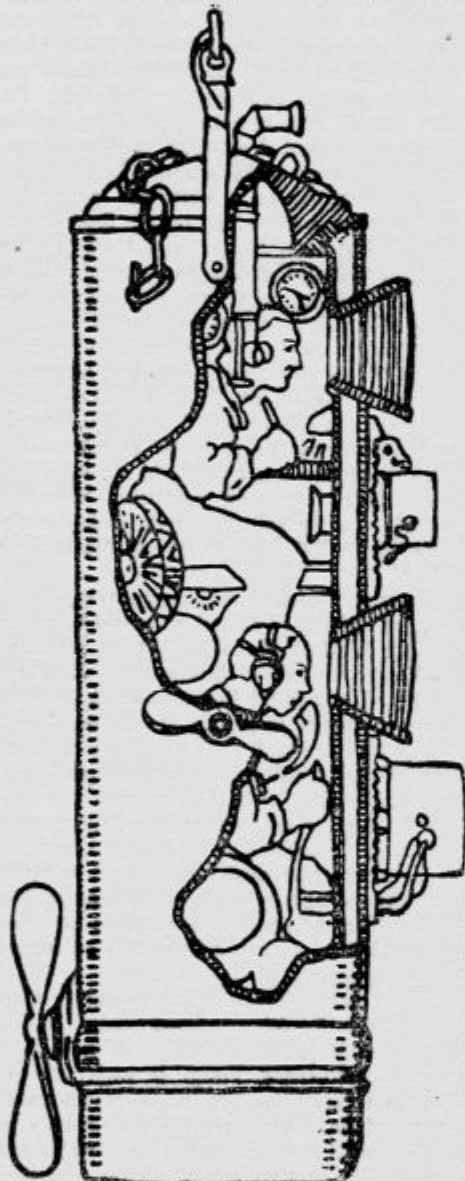
V tem slogu se razprava nadaljuje. Naval občinstva v sodno dvorano je ogromen, toda policija ne dovoljuje vstopa vsakomur, marveč omejuje navzočnost javnosti, ker se boji, da utegne priti do škandalov v sodni dvorani.

Na posebno originalen način je Collarich imel navado razpečavati plen, katerega je nagrabil pri svojih tatinskih podjetjih. Njegov sobitoženec Battistig je tozadevno dal prav značilne izjave. Po umoru Del Monteve se je skrtil pri nekem prijatelju, kateremu je plačeval za stanovanje in hrano dvajset lir na dan. Ko je prišel Collarich iz Pule v Trst, sta šla dva bandita-tovariša prodajati kepo zlata. Eden izmed obeh je imel veliko dela, preden je prepričal juvelirja, da je zlato iz poštenih rok. Nalagal se je, da je vtihotapljen iz Jugoslavije. Šele na te besede se je draguljar vdal ter izplačal banditoma 2200 lir v dveh obrokih.

Zelo dražično je Collarich povedal predsedniku sodnega dvora, da si ni mazal rok z malenkostmi. Dva oborožena lopova sta namreč napadla zasebnico Bassich-Passini v Puli; tudi ta napad so naprtili Collarichu. Ko ga je predsednik obravnave vprašal, kako je s to stvarjo, je dejal, da se s takimi rečmi ne peča, ker ga niso vredne.

Razprava proti banditu je zelo animirana in Collarich je dobre volje ter odgovarja na postavljena vprašanja zelo samozavestno in z zdravim humorjem.

Potapljalno na velike globine

V torkovi številki smo pod tem zaглаvom pisali v novem izumu dr. Hartmanna, ki hoče z njim raziskati velike morske globine, do 5000 metrov pod vodo. Danes prinašamo sliko tega potapljalca.

Cilinder je napravljen iz najboljšega Kruppovega jekla in vzdriži vodni pritisk v globini 5000 metrov, kakor zatrjuje izumitelj. Aparat visi na dovolj dolgi jekleni vrvi. Operater in opazovalec sedita drug nad drugim na vrtečih stoli. V cilindru je kisika za 36 ur in filter za vsrkavanje ogljikove kisline. V notranjosti aparata so nadalje pri-

čvrščenj teleskopi, telefonski in radioaparati, priprava za izdelovanje ozona in periskop.

Poskusi s tem potapljalom se začno v kratkem.

Nehvaležen zaupnik

Vojna, ki je rodila toliko gorja in nemorale, je postala za marsikoga zlata jama. Marsikateri malovrednej, ki ni pomenil pred vojno niti toliko kolikor ima čeden človek črneza za nohtom, je splezal v vojni visoko in je počel za družbo po vojni čisto nov človek. Seveda ni postal to v dobrem, marveč v slabem pomenu besede.

Janez Magnani iz Brescie v Italiji je bil pred vojno navaden zidar. Služil je vsakdanji kruh s kladivom in zidarsko žlico. V vojni je bil pri vojakih, kjer se mu ni godilo slabo. Ko je odločil vojaško sukunjo, je začel razmišljati, kako bi si služil vsakdanji kruh. Naključje je naneslo, da se je seznanil z grofco Luizo Martinengo di Villagana.

Dama je pripadala najboljšim krogom aristokratskih rodbin v Bresciji. Malo po malem se je razvilo med grofico in zidarjem nežno razmerje. Zidar ni imel denarja, zato pa ga je imela temveč njegova ljubica. Spravila ga je krepko na noge ter mu omogočila dostop v družbo, o kateri ni zidar pred leti niti sanjal.

Do poroke med grofico in zidarjem pa ni prišlo. Socialna razlika med obema zaljubljenca je bila prevelika. Zato pa je bilo srčno nagnenje med zidarjem in grofico naravnost genljivo. Grofica je zaupala zidarju svojo veliko premoženje, ki je znašalo nad štiri milijone lir. Zidar se je z zaupanjem, katerega je bil deležen, tako okoristil, da je začel zapravljati na debelo. Slednjič se je vrgel v objem drugim ženskam in to je vzbudilo v grofici veliko ljubosumnost. Zahtevala je od nezvestega ljubčka svoj denar nazaj.

Ampak denarja ni bilo nikjer več. Zidar je bil dal prepisati nepremičnine na svoje ime, denar pa je pognal. In tako je prišlo do snora, ki je bil najprej tajen, potem je postal javen, in slednjič se je pokazal svetu v podobi velikega družabnega škandala. Mož je seveda aretiran in se bo moral zagovarjati radi poneverb tujega imetja.

Razsekana ženska

Pred nekaj dnevi so našli blizu Turina na železniški progi velik zavoj, skrbno sešit, pred katerim se je ustavljal delavski vlak iz okolice. Pobrli so zavoj in ga odpeljali v mesto. Tam se je pokazalo, da je v njem razsekano truplo še mlade ženske. Vse mesto je bilo pokonci in ugibale so se o zločinu najraznovrstnejše reči. Policia je začela s poizvedbami, ki so pa ostale brezuspešne. Nobenega sledu ni bilo o storilcu. Končno se je predstavil neki Francesco Cattaneo, 28 let star, trgovski sodružnik, ki je želel videti ostanke one ženske, izražajoč strah, da gre najbrže za njegovo ženo. Orožnik ga je spremil do trupla, kjer je bil mladi mož silno razburjen. Potem so ga odvedli pred sodnika, ki mu je pokazal nogavice. Hotel se jih je dotakniti, toda naglo je odmaknil svoje roke in se vrgel na zófo ter se pričel ves trepeti. Sodnik je stopil pred njega in ga vprašal, ali so to res nogavice razsekane ženske, ki je njegova žena? Sodnik mu je še ostro dostavil, da jih dobro pozna in da je on sam razsekal svojo ženo. Potem je Cattaneo še želel videti noze, ker je imela žena na levi nozi neki izrastek. Pokazali so mu nozo in izrastek, nato pa so ga odpeljali v zapor. Ni sicer še dognano, da je baš on izvršil zločin, ali suma je že sedaj toliko, da se najbrže pokaže, da je mož razsekal svojo ženo. Nesrečnica je 28-letna Erina Barbero, ki je živila dalje časa kot prostitutka, Cattaneo je iz dobre družine v Genovi, ali bolehen človek in udan kokainu.

Jutri še in ne zopet kmalu.

Kdor si še ni nabavil zimskih oblačil naj to stori danes ali jutri, da bo deležen 20% popusta pri tvrdki Drago Schwab, Ljubljana.

«Madžarski kralj» studira na Angliškem. Iz Lequietta na Špankem, kjer živi razcosarica Žita z družino, prihaja vest, da misli poslati najstarejšega sina Otona, ki ga smatrajo legitimisti za madžarskega kralja Otona I. v London, kjer naj studira pravoslovje in državnozanstvo.

Rubež Ljudske opere na Dunaju. V nedeljo, 4. t. m., je rubilo davčno oblastvo dnevno blagajno Ljudske opere na Dunaju na zahtevo štirih oderskih nameščencev. Ker je bil izkupiček le majhen, so bili zarubljeni tudi kostumi in kulise gledališča.

Mencija Karnicija je bila te dni na Dunaju obsojena na osem let ječe. Ker pa je morilka neozdravljivo bolna, je tudi po razsodbi niso prepeljali v zapor, ampak nazaj v sodno bolnišnico, kjer je bila že poprej. Zdravniki so izjavili, da je nikakor ni mogoče zapreti in da zato tudi ne more nastopiti kazni. Ker se je Mencija Karnicija odrekla prizivu proti odmeri kazni, je postala razsodba pravomočna. Deželno sodišče je sedaj sistriralo izvršitev kazni. Zagovorniki obojenke so zaprosili sodišče, naj izpusti morilko na svobodo, ker vendar ne more v zapor. O tej prošnji mora sedaj razpravljati višje deželno sodišče na Dunaju. Razen tega se nameravajo obrniti odvetniki na državnega predsednika dr. Hainischa za pomilstev.

Prodrednik južne železnice dr. Weeber umrl. V soboto, 3. oktobra je umrl v Kibu na Severniku na svojem posvetu predsednik upravnega sveta južne železnice, bivši oddelni načelnik dr. Avgust Weeber, star 64 let. Zadel ga je srčna kap. Dr. Weeber je bil sin nemško-liberalnega poslanca istega imena, ki ga je dolgo let pošiljala Moravska v stari dunajski parlament in je bil eden voditeljev svoje stranke. Njegov sin je bil dolgo let uradni železniškega oddelka trgovskega ministrstva in potem od leta 1896. dalje samostojnega železniškega resorsta, kjer se je zlasti zavzemal za gradbo lokalnih železnic. Kot oddelni načelnik, ki je postal leta 1906., se je udeleževal pogajanj za pogodbo z Madžarsko in za podzavljenje železnice na Češkem. Leta 1910. je izstopil dr. Weeber iz državne službe in je prevzel mesto generalnega ravnatelja južne železnice. Kot tak se je dolgo let izkazal pri akciji za sanacijo južne železnice in za njeno podzavljenje. Zaradi bolehnosti je moral kasneje iti v pokoj in so ga izvolili za predsednika upravnega sveta južne železnice.

Dopisi

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Naše sokolsko društvo priredi v soboto dne 10. in v nedeljo 11. oktobra proslavo tisočletnice srbskega kraljevstva in manifestacijo pri klopitve koroskih zaslužnih bratov pod jugoslovensko okrilje ob priliki petletnice za nas izgubljenega koroskega plebiscita. V soboto zvečer, ob 8. uri, se vrši v dvorani brata Suštaršiča, p. d. pri »Sl. Janezu« spominski večer s predavanji o hrvaškem kraljevstvu Tomislava, Predava g. profesor dr. Lah in o koroskem problemu predava g. okr. sodnik dr. Fellacher. Po predavanju nastopijo združeni pevci Zirovnikovega zbora iz Št. Vida in Narodne čitalnice v Dravljah pod vodstvom br. A. Šmajdka s šopkom koroskih narodnih pesmic in domači salonski orkester. Večer je brez vstopnine, prostovoljni darovi se bodo hvaležno sprejemali za podporo koroskega časopisa »Koroski Slovenec«. Vabljeni so vsi, brez izjeme politične opredeljenosti, da bo manifestacija za našo narodno pravično stvar bolj veličastna. V nedeljo dne 11. oktobra v šolski telodavnici je isto predavanje za sokolski naraščaj, predava društveni prosvetar br. Milan Kerda, Zvečer istega dne ob 7. uri go tuje v šolski dvorani sokolsko društvo iz Šiške s tridejanko »Čarovnica Pehta«. Vstopnina: sedeži 6 Din, stojišče 4 Din. Čisti dobiček igre je namenjen za nabavo krojev šentiviške naraščaja. Pridite vsi.

SKOFJA LOKA. Podružnica Jugoslovenske Maticе priredi v spomin petletnice koroskega plebiscita dne 10. oktobra ob 20. uri v dvorani »Katoskega Izobraževalnega društva« akademijo s sodelovanjem vseh kulturnih društev. V nedeljo dne 11. oktobra pa bo ob 9. uri dopoldne na Glavnem trgu manifestacijski shod, na katerem govori g. dr. Janko Arnež.

STRAŽIŠČE PRI KRANJU. Sokolsko društvo v Stražišču priredi v nedeljo dne 11. oktobra ob 10. uri dopoldne v Sokolskem domu manifestacijsko zborovanje ob 5-letnici koroskega plebiscita. Na sporedu je: slavnosten govor, deklaracije, recitacije in petje. — Vabljeni so vsi narodno čuteči ob-

Da se prepričate, da ste dobili pravo

MAGGI jevo zabelo

morate dobro paziti na ime MAGGI in na varstveno znamko

zvezda s križcem

Pri napolnjenju naj se zahteva izrecno MAGGI jeva zabela iz velike MAGGI jeve originalne steklenice, ker iz teh se po zakonu sme prodajati samo prava MAGGI zabela

čani, navzočnost članov je pa sokolska dolžnost. — Zdravo!

ZALOG PRI LJUBLJANI. Tudi pri nas nočemo zaostati za drugimi kraji Slovenije ter priredimo »Koroski dan«. Združena društva se zberejo v soboto zvečer ob 6. uri pred šolo, nakar se vrši manifestacija. Vabimo vse občane, ne glede na politično pripadnost, da se zbero ob določeni uri pred šolo. — Združena društva,

ČRNOMELJ. Tajnik sreškega glavarstva g. Rudolf Smrdu, je bil premeščen v Radovljico, Odihodnica, katero mu je priredilo sokolsko društvo, je pokazala, kako zelo je bil brat Smrdu radi svojega narodnega in nesebičnega delovanja med nami priljubljen. Imenom sokolskega društva se je poslovil od njega z lepim govorom starosta br. Spiro Vranković, imenom stanovskih tovarišev komisar sreškega poglavarstva g. Franc Žnidaršič, imenom samostojne demokratske stranke, katere zvest pristaja je bil, pa predsednik krajevne organizacije g. Karel Müller. Poslovlili so se tudi igralci od svojega režiserja in soigralca ter mu izročili lep šopek, imenom zelenih bratov lovcev se je poslovil g. Lojze Šetina ter mu daroval lovsko trofej.

SLOVENSKA BISTRICA. Večkrat smo že opozorili v »Jutru« na tarifne razmere, ki so v zadnjih letih vladale na naši lokalki in ki so postajale že nevdružne, ker so bili tarifi tako visoki, da jim ni bilo moči več zmagovati. Naj navedemo le primer, da je veljal prevoz nekaterih vrst blaga po naši tri in pol kilometre dolgi lokalni progi toliko, kolikor prevoz istega blaga od postaje Slov. Bistrica južni kolodvor do Špijla. Naša organizacija SDS je tako sama in po svojem predsedniku drju, Pučniku kakor tudi potom raznih gospodarskih organizacij, katerim je zbrala potrebni material, podvzela številne korake, da se to nevdružno stanje odpravi. Njuno delo je imelo uspeh s pomočjo bivšega pomočnika ministrstva šum in rudnikov g. Ivana Mohoriča, ki mu gre najlepša zahvala za to, da se je slednjič izpolnila upravičena zahteva tukajšnjih gospodarskih krogov, da se vsa namerč tarifi za prevoz blaga na naši lokalki izenačijo z onimi na glavni progi, da se dalje tarifi pri prehodu na glavno progno ne lomijo in da poleg tega tudi za našo lokalko velja znižanje tarif, ki je uveljavljeno za glavno progno. Naša organizacija Samostojne demokratske stranke je s tem zopet dokazala, da izpolnjuje strankni program, da je z delom je našemu ljudstvu pomagano, ne pa s samimi obetajočimi frazami!

PTUJ. Jugoslovenska Matica v Ptuj priredi s sodelovanjem vseh tukajšnjih narodnih društev v soboto dne 10. oktobra ob 20. uri v zgornji dvorani Narodnega doma koroski večer v spomin obletnice izgubljenega plebiscita in zibelke naše domovine. Spored obsega predavanje prof. dr. Kotnika o Koroski, deklaraciji, mladinskih petje in izvajanje koroskih narodnih pesmi. Po programu sestanek v spodnji dvorani Narodnega doma. Z ozirom na važnost prireditve stori tudi vsak narodnjak svojo dolžnost.

SV. LENART V SL. GOR. Tukajšnja Or. juna priredi v nedeljo dne 11. oktobra gledališko predstavo »Težke ribe«. K obilni udeležbi vabimo vsa sosedna kulturna društva in prijatelje gledaliških predstav. — Odbor.

Kapetanov barometer

(Po Midshipu priredil Br.)

Kapetan »Marice« iz Selc, malega tovrnjega parobroda, ni zaupal barometrom in je, kar se tiče vremena, verjel samo svojemu mačku.

Ta maček, po imenu Puf, je prišel na ladjo že v nežni starosti šestih tednov, in od takrat se ni mogel več ločiti od svojega gospodarja; sledil mu je povsod, na kopnem in na morju. Bil je živahen, vitek in premeten, in se je proketo malo brigal za svoj sloves vremenskega preroka.

Če je maček zapustil kabino, kjer je ležal cele dneve na rogoznic, in se podal na krov ter se tam skrbno umival, je bil to za kapetana znak za »stalno lepoto«. Če pa se je plazil okoli strojev in žalostno mijaikal, le gotovo prihajal južni veter in ž njim slabo vreme. Kadar pa je bil Puf nemiren in se mu je ježila dlaka na hrbtu kot krtača, je bilo najbolje, takoj iskati zavetišča v najbližjem pristanu, kajti bližala se je nevihta.

Ono jutro, ko se začela naša povest, je vozila »Marica« težko natovorena iz Senja v smeri proti jugu. Razen kapetana je bilo šest mornarjev na ladji. Ko so prišli na odprto morje, se je

začelo nevarno guganje. Valovi so bili visoki in na vrhu so imeli bele grive.

Stari kapetan Antič, ki se je nekaj časa sprehal po krovu in opazoval vreme, je slednjič sam prevzel krmilo in dejal krmarju:

— Greš lahko za pol ure. Bom sam vozil.

In parkrat je krepko potegnil iz svoje kratke pipe.

Krmar je stopil doli k strojem.

— Proketo nas guga danes. Starec te prismojega, da smo se odpeljali ob takem vremenu, je dejal strojniku.

— Gotovo je nevarno. Barometer v pristanišču je silno padal, ko smo odhajali. Kmalu bo nevihta tu. Rekel bi starcu, pa kaj pomaga? Kaj hočeš z možakom, ki veruje samo v svojega mačka?

— Tu se ne da ničesar opraviti. Stvar je pa žalostna, kajti enkrat bomo na ta način vsi poginili.

Komaj je izrekel te besede, se je ladja tako nagnila, da sta se mornarja morala prijeti za strojevo ograjo.

— Razen tega je pa stroj star. Pet, šest valov kot tale in voda nam udere v ladjo in pogasi ogenj. Z jadrom si potem ne bomo mogli dosti pomagati, kmalu nas bo vihar vrgel ob skalovje...

— Povej to starcu. Razloži mu, da ne prevzameš nobene odgovornosti več za kotel. Jaz skočim med tem v svojo kabino, da pojem kos sira in kruha.

V kabini je ležal Puf na svoji rogoznici in spal spanje pravičnega. Za valovje in vihar se ni brigal.

Med tem je stopil strojnik h kapetanu.

— Barva vode mi ne ugaja, je dejal Antič, ki je le s težavo še obvladoval krmilno kolo. Mislim, da bi bilo bolje obrniti in čim hitreje odhiteti nazaj v luko.

— Kaj ti ne pada v glavo, mu je ta odvrnil ironično. Res je, da malo plešemo, toda dokler se Pufu ne zježijo lasje, nimaš prav nobenega vzroka, da bi se vznemirjal. Vihar bo kmalu odjedal.

V tem trenutku je velik val brizgnil preko ladje. Strojnik je šel nazaj in dejal svojemu tovarišu:

— Ničesar noče čuti.

Ta je imel ustva polna kruha in sira ter je dejal preplašeno:

— Kaj nas hoče res vse ugonobiti?

— Vraga, »Marica« je stara nad trideset let in ni več trdnega ogrodja.

— Pri moji veri, potopili se bomo, če se takoj ne vrnemo v pristanišče.

— Kaj naj storimo? Kako bi mogli starca prisiliti, da se vrne?

— Jaz imam imenitno misel... Tako

bomo dražili Pufa, da se njegova dlaka zježi!

Rečeno, storjeno. Stopila sta v kabino. Puf se je ravnokar zbudil. Ponudila sta mu kos sira, a maček ni maral zanj.

— Na, muc, muc...

Vse zaman. Maček je stegnil tačico in potegnil par krvavih prok po strojniki-roki.

— Peklenska zver! je zaklel strojnik, hudičevi barometer!

In zagrabil je četveronožni barometer za vrat in ga pošteno stresel.

— Strela, kaj pa dolaš?

Krmar mu je iztrgal mačka, ki je obležal z zaprtimi očmi.

— Lepa reč... zadavil si gal!

Strojnik je prebledel.

— Prinesi rumel. Moramo ga spraviti k zavesti. Pa hitro. Če ostane tako, smo izgubljeni. Kapetan bo mislil, da spi, in na noben način se ne bo hotel vrniti.

Namočila sta rožnati gobček z rumom in maček je žalostno zamrljavkal. V tem trenutku so se vrata v kuhinjo odprla in kuharski vajenec je pogledal v kabino.

— Kaj pa delate s Pufom? je vprašal začudeno.

— Roko, je dejal krmar obupno, če se ti posreči, da spraviš to proketo zver

na krov in da se ji pri tem dlaka ježi, ti kupim niklasto uro.

— Častna beseda? je vprašal Roko. In me ne boste več brcali?

— Tu imaš roko: moja častna beseda!

— Dobro... Stvar ni tako težka. Najprej ga moramo gladiti po repu... Tako... Tako...

Puf je odprl oči.

— Sedaj ga pa moramo gečkati po brkah, je dejal kuharski vajenec. Jaz delam to vsakokrat, kadar kaže moj barometer, ki ga imam v skrinji, slabo vreme.

Nekaj trenutkov pozneje je maček preplašeno zbežal na krov, dlaka se mu je ježila od groze.

Ko ga je kapetan zapazil, je kar prebledel:

— Nazaj v pristan! je zaklical mornarjem. Vreme se bo še poslabšalo. In boli kot kdaj prej veruje svojemu živemu barometru!

„Pot k sreči“

Gospodarstvo

Ovčjereja v kranjskogorski dolini

(Konec.)

Zelo pa je potrebna stalna smotrna selekcija najboljših ovac tudi na Jezerškem samem, ki naj dovaja drugim delom Gorenjske živali za zboljšanje navadnih podeželskih pasem, in sicer predvsem odbira glede na čistost volne od »resnice« ali »psine«, gostost in dolgotrajnost krave in množino iste. Opažajo se na Jezerškem v nekaterih čredah znaki krvnega sorodstva, čemur bi bile odpomoči, ako ne drugače, z uvozom ovnov iz bližnje Solčave. Potrebna je na Jezerškem v prvi vrsti organizacija ovčjereje tako glede na izboljšanje domače jezerske pasme kakor tudi glede propadajočega vnovčevanja. Toda na Jezerškem, žal, ne vlada ravno voljno razpoloženje za skupno delo v živinorejskih organizacijah, dasi bi n. pr. ovčjerejska zadruga v tej tisti ovčarski deželici v vseh ozirih zelo koristila.

V sami občini Rateče se vsprejeto ovčjereja glede gospodarske važnosti skoro z vrezjo goveje živine (se krmi v hlevu poleg vejeka celo seno), ker nudi reja ovac bistveno važne pridelke za domačo porabo (volno za raševino in druge tkanine, suho meso za dom). Z ustanovitvijo sirmarne za ovčji sir v Planici je dana možnost dobičkanosnega vnovčevanja ovčjega mleka. V Ratečah gre tedaj sicer za povzdigo hitre račne in mesnatosti ovac, toda v prvi vrsti za zboljšanje pasme v oziru mlečnosti. Volna pride šele na zadnjem mestu v poštev. Ratečani križajo že dolga leta svoje črede z ovčami sosednje bovške pasme in imajo od tega glede zboljšanja mlečnosti zelo znatne uspehe. Polnomolna domača ovca daje ob povprečni teži 40 do 50 kg povprečno kvečjemu četrt litra mleka dnevno. Z bovsko pasmo skrižana ovca (cviterca) pa ob približno enaki teži že pol do tričetrt litra mleka na dan, in to kljub temu, da je pristna bovška ovca zelo lahka (30 do 32 kg), katera pa daje v dobri reji kar tričetrt do celo 1 litra mleka dnevno. Pri križanci se teža kljub mali teži bovskih ovac v splošnem ne zmanjša, nasprotno se te »cviterce« celo boljše redé. Tudi dobrota volne ne trpi mnogo od križanja pač pa pridobi nekoliko na količini (dolgotrajnost) in porabnosti za dom. Mnoge bovške ovce so namreč čisto črne, a križanci so do polovice potomstva tudi taki, a ne lisasti. Črna volna pa je za dom porabljivejša, predvsem za izdelavo raševine (»rasa«), opank (»čžok«) in drugih domačih tkanin. Vidimo tedaj, da se je izkazalo križanje domačih in bovskih ovac poleg prednosti glede mesa in volne za domačo rabo za zelo uspešno v svrhu zboljšanja večje mlečnosti in s tem večje dobičkanosti. Ti uspehi se pa omejujejo le na prve generacije križancev, zaradi česar izvajajo tamkajšnji živinorejci križanje le dobro preudarjeno ter ga nikakor ne pretiravajo, ker vedo, da jim nudijo le prve generacije križancev največje rejske koristi.

Tedaj na ene strani ugoden vpliv od bovskih ovac predvsem na zboljšanje mlečnosti, a z druge strani zboljšanje mesnatosti in teže pod vplivom pristnih jezerskih ovac mora dovesti tu do uspehov. To postopanje je s strokovnega vidika upravičeno seveda le začasno. Ovčjerejec mora s stalno odbiro najhasnovitejših živali iz svoje črede isto zboljševati in izenačiti, ker je to najpravišnja in najzanesljivejša pot do večje rentabilnosti pri vseh rejskih ciljih.

Premiranje ovac v Ratečah-Planici dne 20. septembra t. l. po svojem izidu popolnoma potrjuje zgornja izvajanja. Na premiranje, ki se je priredilo s pomočjo denarnega prispevka veličnina župana ljubljanske oblasti, je bilo pripravljenih 17 plemenskih ovnov, 457 ovac in 222 jagnjet, skupaj 696 glav. Komisija je ocenjevala posamezne živali, poskušoma izvzete iz vsake posamezne črede posebej. Dognane ocene so se nanašale na povprečen vtis in kakovost čred glede na životne oblike, finost in množino volne ter mlečni užitek. Dasi bi morda smatral površni opazovalec uspeh tega premiranja za zadovoljiv, vendar so se našle le v nekaterih čredah povoljne životne oblike, gosta, fina in čista, dlak (»psine«) prosta volna ter znaki večje mlečnosti. Značilno je, da se je prisodila prva nagrada najmanjšemu ovčjereju v občini, čigar živali so dosegle najvišje število enot ocene. Izid in vsa podrobna opazovanja na premovanju potrjujejo zgornja izvajanja, kar bi moralo tamonje ovčjereje le vzpodbuditi k ugnejši reji ovac, panožki, katera zasluži tudi s strani merodajnih oblastev vsi pozornost in pospeševanje. J. Sustič.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (8. oktobra.) Turščica: baška, nova, 5 vagonov 105. Moka: baška, »S«, 1 vagon 302,50. Tendence mlačna.

Dunajska borza za kmetijske produkte (7. oktobra). Na ameriških borzih je razpoloženje nekaj prijaznejše kljub velikim dovozom ruskega žita na svetovni trg. Tudi na dunajskem tržišču je nastopila prijaznejša tendenca. Danes je prišlo do zaključkov v pšenici madžarskega, jugoslovenskega in domačega izvora po nespremenjenih cenah. V drugem blagu je bilo manj zaključkov. Notirajo: za 100 kg vkišic

no blagovnoprometni davek brez carine uradno na debelo v šilingih: pšenica: domača 37 — 38,50, madžarska s Potisja, 79 do 80 kg 42 — 43, madžarska 38,50 do 40,50; rž: domača marchfeldska 29 — 29,50; ječmen: slovaški 41 — 46; turščica: 30 — 31; oves: domači 28 — 30; moka pšenična: domača 70 — 75, madžarska zacarinjena 70 do 75.

Načrt zakona o neposrednih davkih je po vesti iz Beograda dogotovljen in se bo dal v naslednjih dneh v tisk. Kakor se zatrjuje, želi finančni ministar parlamentarno odpravo načrta še v tem letu, da bi mogel zakon stopiti v veljavo že s 1. januarjem 1926.

Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Češkoslovaško se bodo vršila v Beogradu, iz Beograda poročajo: Tukajšnji češkoslovaški poslanik Šeba je posetil pomočnika zunanega ministra Markovića in z njim dalje časa konferiral o predstojajočih pogajanjih za trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Pogajanja se bodo v najkrajšem času začela v Beogradu. Pričakuje se, da bodo jugoslovenski delegati za ta pogajanja imenovani v nekaj dneh.

Pripravljanje novega borznega zakona za našo kraljevino. Po vesti iz Beograda pripravlja ministar trgovine in industrije dr. Krajač nov borzni zakon za celo državo. V to svrhu je pozval vse borze v državi, da predložijo ministru svoja mišljenja.

Naša železna industrija in trgovinska pogodba z Avstrijo. Iz Beograda poročajo: Vodstvo Kranjske industrijske družbe na Jezerškem je predložilo ministru za trgovino in industrijo obširno spomenico o predstojajoči križi železne industrije. V spomenici se protestira tudi proti carinskim postavkam nove trgovinske pogodbe z Avstrijo, ki zelo pogosto iz Avstrije izvažajo železne izdelke.

V zadrugi register so se vpisale v Sloveniji naslednje zadruge: Kmetijska gospodarska zadruga v Bohinjski Bistrici, registrirana zadruga z o. z.; Agrarna zajednica v Centbi, r. z. z. n. z.; Agrarna zajednica v Hotni vasi, r. z. z. n. z.; Izbrisača se je Elektrarna Zagrad, r. z. z. n. z. s sedežem v Višnji gori, ker ni poslovala in ker ni imela dovolj zadržanih.

Jadransko-Podunavska banka. Kakor nam poročajo je centralna uprava Jadransko-Podunavske banke v Beogradu sklenila da stavi svojim podružnicam v Sloveniji na razpolago znatne vsote v svrhu razširjenja poslov v velikem obsegu. Isto tako je sklenila, da pretežno večino svojih industrij v Sloveniji popolnoma reorganizira in jim stavi na razpolago zadostna sredstva v svrhu tehnične preureditve in uspešnega dela. Zaradi tega je upostavila pri svojih podružnicah posebne cenurne odbore in so imenovati naslednji g. z. za podružnico Ljubljana: Ivan Knez, veletržec, predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Andrej Šarabon, veletržec v Ljubljani; Alojzij Lih, veletržec v Ljubljani; za podružnico Kranj: Edmund Kocbek, tovarnar in posestnik v Kranju, Anton Majdič, trgovec in posestnik v Kranju, Mr. Ph. Franc Šavnik, lekarnar in posestnik v Kranju; za podružnico Maribor: dr. Radoslav Pipuš, industrijec in odvetnik v Mariboru, Adolf Himmler, veletržec in posestnik tvrdke Suppanz & Co v Mariboru, dr. Josip Barle, notar in član cenurnega odbora Narodne banke v Mariboru.

Redni občni zbor ima Tovarna ogledal in brusenega stekla »Krištal«, d. d. v Mariboru, dne 20. t. m. ob 11. v prostorih Zadrugne gospodarske banke v Mariboru.

Naša trgovinska pogodba z republiko Peru. Iz Beograda javljajo, da namerava na ša vlada v kratkem skleniti trgovinsko pogodbo z republiko Peru.

Konkurza sta razglašena o imovini Antona Osojnika, trgovca v Kozjem (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Kozjem 20. t. m. ob 9.) in o imovini Josipa Hladina, trgovca v Rajhenburgu (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Sevnici ob 29. t. m. ob 10.).

Oktobrska števila »Bankarstva« je izšla z bogato vsebino. Med številnimi članki so štirje v slovenskem, in sicer: Dr. Radoslav Pipuš: Naša finančna politika; dr. Fran Černe: Regulatorne hranilnice v Sloveniji; Dragotin Hribar: Aktualni jadranski problemi. Razen tega je podal Etim Bežek v seriji člankov pod naslovom »Anketa o finančni politiki kraljevske vlade« svoje naziranje. »Bankarstvo« izhaja mesečno na 50 straneh velikega formata in stane letno 200 Din. Naroča se na naslov: Administracija »Bankarstva«, Zagreb, Marovska 30.

Nova blagovna borza v Somboru je imela svoj prvi sestanek v torek 6. t. m. Sestanka bosta na teden dva, in sicer na torek in petek od pol 12. do pol 1. v veliki dvorani Lloydja. Nova borza šteje 250 članov.

Konferenca čokoladnih in kandilnih tvorničarjev se je vršila pred kratkim v Beogradu. Predmet razgovorov je bila zaščita domačih proizvodov napram inozemski konkurenci. Zborovalci so sklenili, da organizirajo svojo lastno zvezo za celo Jugoslavijo.

ekonomična težišča in drug material, potreben za izdelovanje in konstrukcijo železniških vagonov, 5. kolesje iz trde litine za akumulatorske lokomotive ter z osmi iz martinskega jekla, 6. kolesa za tramvajske vozove enostavna in dvojnina z zobovjem, iz stofflum litnega jekla kakor tudi iz cementiranega in kaljenega materiala. Tvrde, ki izdelujejo navedene predmete naj to naznajo do 10. oktobra 1925. Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. oktobra t. l. ponudbe za dobavo sit (malih in velikih), za dobavo jermen; do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo raznih pil. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Banjaluki sprejema do 14. oktobra t. l. ponudbe za dobavo različnih jermen. — Vršile se bodo naslednje otertalne licitacije: Dne 19. oktobra t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 120.000 kg ovsa. — Dne 31. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave angleškega črna, cinkaste pločevine, aluminijska, bele kovine, mehkega čistega svinca (99%), raznih svinčnih plomb ter glede dobave krtač in metel. Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave cunj za čiščenje in poliranje. — Predmetni oglasni z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Z madžarskega vinskega tržišča. Trgategrovja v Madžarski se je pričela in se vinogradniki hvalijo, da je letošnji mošt razmeroma dober. Povpraševanje po starih vinih je veliko, vendar ni blaga na tržišču. Cene za letošnja vina se še ne razvijajo, ker je namreč zanimanje inozemstva doslej še neznanost. Izvozniki izsledijo so zelo poveljni.

Ustanovitev čsl. Narodne banke. Dne 28. oktobra na praznik čsl. osvobojenja prične v CSR subskripcija na akcije nove čsl. Narodne banke. Izdanih bo 120.000 delnic po 100 dolarjev. Eno tretjino akcijskega kapitala (40.000) delnic prevzame država. Delnice se glasijo na ime ter morejo biti prenesene na tretje osebe le z dovoljenjem upravnega odbora Narodne banke. Na glavni skupščini banke ima vsak delničar brez razlike na število svojih delnic le po en glas. Osnovna glavnica se sme povzpeti še za 3 milijone dolarjev, pri čemer zopet odpade na državo ena tretjina.

Borze

8. oktobra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** investicijsko posojilo 82—0, Vojna škoda 333—342, zastavni listi Kranjske deželne banke 20—25, kon. zadolžnica Kranjske dež. banke 20—25, Celjska posojilnica 201—205, Ljubljanska kredita 225—240, Merkantila 101—102 (101), Prastedionja 1005—1012, Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 123—126, Trbovlje 356—365, Vevče 121—130, Stavbna družba 165—180, Šešir 126—148. — **Blago:** les: dore hrastove, 1 hl, 1/2 hl, 1/4 hl, fco meja 0—190, 0—140, 0—90; trami, monte, fco meja 0—320; hrastovi hlodi od 30 cm naprej fco nakladalna postaja 0—480; bukova drva 1 m dolž., suha, fco nakl. postaja, 5 vagonov 1750—1750 (1750); poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 260—0; turščica medijarska, nova, fco Čakovec 0—215, okrogla, drobna, dušljiva par. Ljubljana 0—195, v storžih, par. slav. post. 0—75, nova okt., nov. dec. 100% kase pri sklepu, par. slav. post. 0—122,50, stara, par. sremska post. 185—0, ficol: ribničan, fco Ljubljana 315—0, mandolon, fco Ljubljana 295—0, prepelčar, fco Ljubljana 345—0, beli prebrani, fco. Postojna na tranz. 300—310.

ZAGREB. Mlačna tendenca na efektivnem tržišču je danes popolnoma oslabela. Bančne vrednote so zabeležile vse padec za več točk. Edino Hipo je ostala čvrsta. Industrijski papirji so bili dalje brez interesa. Le Slavonija in Slaveks sta zabeležila po en zaključek. Tendenca za vojno škodo je bila tudi danes zelo slaba. Začela se je trgovati za 12 točk nižje kakor včeraj ter je tekem sestanka popustila za nadaljnjih 6 točk — Dinar se je v Curlihu neznanost popravil, kar se je odrazilo v zagrebškem deviznem tržišču s tem, da je postala tendenca popolnoma mlačna. Tečaj vseh deviz so nadli za nekaj točk. Blaga je bilo dovolj in Narodna banka ni intervenirala. Skupen promet v devizah je dosegel 9,5 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj 789,4—799,4, Berlin 1336—1346, Budimpešta 0,079—0,08, Italija izplačilo 225,28—227,68, London izplačilo 272,42—274,42, Newyork kabel 56,2—56,4, ček 55,02—56,62, Pariz 260,6—264,6, Praga 166,125—168,125, Švicca 1084—1092; v alute dolar 53,32 in pol — 55,92 in pol, Kč 164—166, lire 224,3—226,7; efekti: bančni: Litorale, zaključek 52,5, Hrvatska 20—35, Eskomptna 120—130, Poljudjelska 30—21, Hipo 73—73,5, Juzo 108—109, Kreditna Zagreb 132—133, Prastedionja 970—990, Slavenska 49—50, Srpska 144—146, Narodna 0—4500; industrijski: Eksploatacija 45—82, Šečerana 510—520, Gutman 400—420, Slaveks 53—53,5, Trbovlje 345—355, Union 440—450, Vevče 120—0; državni: investicijsko posojilo 77,5—0, Vojna škoda, prometa 321—322,5, ja oktober 325—326.

BEograd. Devize: Amsterdam 2260—2270, Dunaj 794—795,5, Budimpešta 0—0,0793, Bukarešta 26,75—27,25, Italija 226,5—226,75, London 273,25—273,3, Newyork 56,33—56,35, Pariz 261—261,5, Praga 167,2—167,3, Švicca 1087,5—1088,5.

CURih. Beograd 9,19, Berlin 123,40, Newyork 518,60, London 25,1175, Pariz 24,02, Milan 20,83, Praga 15,375, Budimpešta 0,007260, Bukarešta 2,50, Varšava 87, Dunaj 73,15.

TRST: efekti: obligacije Julijske Kraljevine 67,50, Živnostenská 277, Assicurazioni Generali 6600, Rionione Adriatica A 3400,

Rionione Adriatica B 3420, Cosulich 302, Dalmazia 288, Libera Triestina 490, Lloyd 1000, Oceania 168, Tripovich 380, Dalmazia cement 651, Split cement 462, Krka 345; devize: Beograd 44 — 44,30, Dunaj 350 do 360, Praga 73,50 — 74,25, Pariz 115,25 do 115,75, Curih 480 — 484; v alute: dinarji 43,50 — 44,25, 20 zlatih frankov 95 do 98, 20 zlatih lir 475,30.

DUNAJ. Beograd 12,5575 — 12,5975, Berlin 168,60 — 169,10, Budimpešta 99,17 do 99,47, Bukarešta 3,38 — 3,40, London 34,31 do 34,41, Milan 28,42 — 28,54, Newyork 708,35 — 710,85, Pariz 32,82 — 32,98, Praga 20,9925 — 21,0725, Sofija 5,13 — 5,17, Varšava 117,25 — 117,75, Curih 136,57 do 137,07; dinarji 12,53 — 12,59.

PRAGA. Beograd 60,05, Berlin 804,25, Curih 651,75, London 163,40, Milan 135,875, Newyork 33,75, Pariz 156,875, Budimpešta 4,71375, Dunaj 478,125.

LONDON. (Opoldne). Beograd 273, Newyork 484 in tri šeststotinke, Italija 120,5, Dunaj 34,35, Švicca 25,11.

NEWYORK. (Zaključno po borzi 7. t. m.) Beograd 1,77 in četrt, London 4,84 in četrt, Italija 4,02 in pol, Dunaj 14, Švicca 19,29.

Sport

Nekaj opomb k lahkoatletskemu mitingu zadnje nedelje

Pred dnevi smo objavili rezultate lahkoatletskega mitinga, ki ga je v soboto in nedeljo priredil ASK Primorje. V današnjem članku se hočemo nekoliko baviti s sedanjim stanjem slovenske lahkoatletike z oziranjem na hrvatsko lahkoatletiko, ki je bila na zadnjem mitingu zastopana skoraj z vsemi svojimi najboljšimi atleti.

V sprinterskih progah brezdvomno prednjačita v Jugoslaviji dr. Perpar in Valtrič. Imamo pa že mlado juniorsko elito Weibla, Stepišnika, Živanovića itd., ki lahko konkurirajo s sedanjimi hrvatskimi sprinterji. To je predvsem dokazal Weibel, ki je v nedeljo pri teku na 100 m prekosil znana zagrebška tekača Modca in Plechatyja. Pri teku na 400 m nam žal ni bila dana prilika videti boja med Valtričem in Rosenkranzom, vendar pa lahko trdimo, da je tudi v tej točki Slovenija z Valtričem na prvem mestu pred hrvatskimi tekači Rosenkranzom, Plechatyjem, Krajačičem, Hoffmannom in Boraničem. Valtriču se je pridružil izredno talentiran celjski tekač Močan, ki postaja od mitinga do mitinga boljši.

Pri 800 m zaznamujemo lep kvantitiven kakor tudi kvalitativen napredek. Slovenski rekord, ki ga je leta 1922, z 2:11 postavil Vidmajer, je šele leta 1924, izboljšal Kregel na 2:10,2. Sedaj pa je moral ta rekord pasti v enem mesecu trikrat, in sicer po Zupaničju pri letošnjem prvenstvu Slovenije na 2:10, po Arharju pri srednješolskem prvenstvu na 2:09,4 in sedaj po Močanu na 2:08,6.

Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da pri teku na 1500 m ni startal slovenski rekorder Ilirijan Deržaj. Borba med njim Vidlicem in Rosenkranzom bi bila gotovo zanimiva. Pa tudi Vidic je bil Rosenkranz huda konkurenca ter ga je prisilil, da je moral dati vse iz sebe ter tako dosegel 4:26, torej le za dve sekundi slabši od sedanjega jugoslovenskega rekorda. Ta čis Rosenkranz je najboljši, ki se je dosegel od leta 1923, naprej. Vidic, ki je zaostal za Rosenkranzom 6 do 8 m, je pretekel progó v času, ki je boljši od slovenskega rekorda. Od tega tekača, ki je komaj po enoletnem udejstvovanju pretekel 1500 m v času 4:28, lahko še mnogo pričakujemo.

Pri teku na 5000 m je zmagal junior Slapničar v 17:13,4 (slov. rekord znaša 17:10,8). Slapničar je pretekel progó z lahkoto brez vsake konkurence. Drugi je prišel na cilj Kumer (Marathon, Zagreb) skoraj 250 m za naslednjim Slapničarjem. Ostale tekače pa je Slapničar pustil za seboj več kot za eno rundo. To dejstvo govori dovolj o superiornosti tega atleta. Smelo trdimo, da smo na dolgih progah v državi brez konkurence. Atleti Deržaj, Slapničar, De Reggi in Camernik so tak material, da smemo od njih lahko pričakovati, da bodo čas na 5000 m kmalu potisnili pod 17 minut.

V metih in skokih je bilanca nekoliko slabšaja, vendar pa zaznamujemo tudi tukaj napredek. V metu kopja dominira še vedno stari rekorder Zagrebčan Gašpar. Vendar pa so se mu v vseh sportnih centrih države pojavili resni konkurenti. Pri nas v Sloveniji se pridružujejo metalcem čez 40 m Orehku, Zupaniču in Vukmanoviču več juniorjev z marko 36 do 40 m. Prihodnje leto smemo pričakovati v tej disciplini znatno izboljšanje rezultatov. Najslabše stojimo v metu krogle in diska. Tri leta smo se vrtili pri metih okoli 30 m. Vendar pa imamo danes vsaj pol ducata atletov, ki mečejo 32 do 34 m. In kake postavbe so to! Treba jim je le še resen trening, pa bodo že prihodnje leto prešli 35 m in se približavali marki 40 m.

V skokih vidimo lep napredek, zlasti v skoku ob palici in v troskoku. Marka čez 11 m pri troskoku je bila pred štirimi leti dosegljiva le Vidmajerju in dr. Perparju. Danes imamo vsaj šest atletov, ki skačejo

čez 11 m. Dr. Perparju je vzrastel zelo resen tekmovalcec Vukmanovič, ki je pri mitingu dosegel 12,10, z majhnim prestopom celo 12,36. Mogoče bosta dr. Perpar in Vukmanovič že drugo leto dosegla najboljša jugoslovenska skakača v tej disciplini Ferkovalca in Jakupiča. V skoku ob palici smo prešli težko mejo 3 m. Štrekelj je s 3,02 postavil nov slovenski rekord. Njegov najhujši konkurent je klubski tovariš Gregorka, ki pa v nedeljo ni startal. V tej disciplini imamo dober naraščaj, kakor Kočnik in Laha, ki skačeta med 2,70 in 2,90. V tej disciplini je v celji državi pred Štrekeljem edino Ferkovalca, kateremu pa naši juniorji počasi, toda sigurno sledijo. Pri skoku v višino opažamo nekaj zastoj. Lanskoga rekorda 1,65 letos nismo dosegli, vendar pa se je število skakačev, ki skačejo čez 1,55 pomnožilo. Tukaj dominirajo Hrvati, ki imajo dva prvovrstna skakača Ferkovalca in inž. Zgago, ki v najostrejši medsebojni konkurenci sčasoma izboljšujeta svojo tehniko in rezultate.

Ako resumiramo ta pregled, vidimo, da slovenska lahkoatletika dobro napreduje, in sicer kvantitativno kakor tudi kvalitativno. Pojavljajo se novi talenti, sistem treningov postaja obširnejši. To kar dajejo atletom drugim sportnih centrov v naši državi profesionalni trenerji, dajejo nam narava in domači amaterski trenerji. Pričakujemo, da se bo slovenska lahkoatletika sčasoma pospela na vodilno mesto v državi, zlasti v tekih, za katere imamo res izobren material.

Službene objave LNP.

V nedeljo, 11. t. m. se vršijo prvenstvene tekme: ob 8,45 Primorje: Jadran rezervi, ob 10,30 Svoboda: Hermes, ob 14. Slavija: Ilirija, ob 15,45 Primorje: Jadran. Vse te tekme se odigrava na igrišču Primorja. Vsak klub postavi po tri tekelce. Blagajno vodita dopoldne Primorje in Svoboda vsak za svojo tekmo, enako popoldne Slavija in Primorje. Dopoldne prejme blagajnik vstopnice pol ure pred tekmo od gl. odbornika g. Matjašiča, popoldne od g. Buljevića. Službujoča odbornika dopoldne sta gg. Matjašič in Bergant, popoldne Buljević in Kos. Cene 3, 5, 8, 12 Din.

Kluba Jadran in Ilirija se pozivata, da dogovorimo urediti in določiti termin za odigranje druge polovice prvenstvene tekme in to javita podsavezu.

Čitajo se igrači s pravom nastopa kot sledi: za Svobodo Lj.: Baggia Anton, Stembal Ivan, Ban Ivan, Pogačar Ignac, Masle Andro, Dolničar Ivan vsi 10. X. Jereb Slavko 1. IV. 1926.

Hazena Ilirija: Primorje. Danes popoldne ob 17. se vrši na prostoru Ilirije prvenstvena hazenska tekma med Ilirijo in Primorjem. Današnja tekma je prvo srečanje obeh klubov po preteku 3 let. Nudila bo obiskovalcem sigurno dovolj sportnega užitka, ker se nahaja Ilirija momentano v prav dobri formi, in je na drugi strani tudi družina Primorja postala v poslednjem času prav resen nasprotnik drugim ljubljanskim družinam. Tekma pa je važna tudi zbog velike sportne rivalitete, ki vlada med obema kluboma, in bo vsled tega sigurno, posebno še, ker je izid popolnoma negotov, privabila dovolj občinstva, ljubiteljev hazene. Da pa so omogoči obisk tekme tudi najširšim slojem, je Ilirija določila propagandno nizke cene. Mladinska in dijaška stojišča 3 Din, navadna stojišča 5 Din, sedeži 8 Din.

ASK Primorje, hazenska sekcija. Danes, 9. t. m. ob 17. uri prvenstvena tekma s S. K. Ilirija na igrišču Ilirije, Gosposvetska c. Sledeče igralke morajo biti na imenovanem igrišču točno ob 16,30 uri: Prekuc, Jančigaj Vida, Kump, Regally, Jančigaj Vika, Sever Pavla, Vidic, Piro Vera. — Trener.

LLAP. (Službene objave.) (Iz seje tehn. odbora dne 8. oktobra). Stafetni tek Kranj-Ljubljana so radi tehničnih ovir in Koroskega dneva preložili na nedeljo 18. t. m. Zaključni rok prijavi, ki se imajo vpsolati na stari naslov, se podaljša do 11. t. m. ob 12. uri.

S. K. Jadran. Sestanek I. moštva v soboto 10. t. m. ob 19,30 pri tov. Jamniku, Hrenova ul. Udeležba obvezna. Tajnik.

Naša nogometna reprezentanca bo igrala svojo drugo trening tekmo najbrže s prvovrstnim budimpeštanskim moštvom Törökév.

Nov svetovni rekord v prsmem plavanju na 100 m je v Aachenu postavila 16letna plavalčica Huneus (München-Gladbach) z 1:29,3. Stari rekord Angleža Gilberta je znašal 1:31,8, vendar pa je Murray (Leipzig) že plaval 1:30,8.

Benčić v Concordiji. Naš reprezentativni igralec Benčić se je prijavil za Concordijo, za katero bo igral tudi prvenstvene tekme.

Madžarski reprezentanci. Včeraj smo objavili češkoslovaški reprezentanci, ki bosta igrali prihodnjo nedeljo v Pragi proti madžarski, odnosno budimpeštanski reprezentanci. Danes naj sledita postavbi madžarske, oziroma budimpeštanske reprezentance Madžarska: Zsak-Vogl, Senkey-Fuhrmann, Kleber, Nyul-Senkey II, Molnar, Kautsky, Szűsz, Kohut. Budimpešta: Kropacsak-Tas kacs, Dudas-Pezovnik, Zloch, Körner-Haar, Horvath, Remay II, Spitz, Drössler.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 8. oktobra 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	766,3	7,5	brezv.	megla	
Ljubljana . . .	14.	762,2	20,0	sever	del. obl.	
Ljubljana . . .	21.	764,1	14,7		jas.	
Zagreb	7.	763,8	10,0			

Gustave le Rouge:

Misterija

(Roman)

Ko je Lionel sedel enega Swannovih konjev, mu je dejal njegov gostitelj:

— Se nekaj! Vi ste vse predobro oblečeni za tak kraj. Vzemite si iz moje garderobe platnene hlače, klobuk s širokimi kraji in telovnik iz usnja. Tako ne boste zbudili nobene pozornosti.

Minuto pozneje je bil yachtman popolnoma spremenjen. Bil je pravi gavčo. Ta oprava pa je njegovemu krepkemu telesu izborna pristojala.

— Predvsem, mu je ponovil Mr. Swann in mu krepko stisnil roko, ne vrnite se prepozno. Prisiljen sem dvigniti se točno ob šestih in zelo žal bi mi bilo, če bi moral izvršiti polet brez vas.

— Računajte name, je odvrnil Lionel, se lahko dvignil v sedlo in bliskovito odjiral v smeri proti posadi.

Drugo poglavje. Drama v posadi.

Oni dan se je gnetla precejšnja množica v dvorani posade; njen posestnik je bil senor don Felipe Zorro, imenovan El Matador (ubijalec) po vsej deželi zaradi številnih pobojev, ki jih je imel na vesti, a vedno v odkritem boju in pri belem dnevu, kot se je ponosno sam izražal.

Ko sta Misterija in Kennedy ostavila postajo Quicatl, sta šla v posado, kjer je njun prihod vzbudil naravnost velikansko senzacijo. Star šepast, grbast in enook Indijanec, ki je prodajal po taboriščih alkohol in posušene, prašne kolače, je naglo raznesel novico in vsi pohajkovalci ob meji so prihiteli v mnenju, da jih čaka izredna prilika, priti do denarja.

Znan nam je že pogum Misterije. Nikakor se ni dala oplašiti od divjih banditov s temnimi obrazi, ki so jo obdajali. Nikakor ni skrivala svojih bankovcev, nasprotno kazala je odkrito; plačevala je kozarčke žganja in whiskeyja vsem navzočim in prej kot v teku ene ure je postala naravnost popularna.

Celo senor Zorro, ki so se ga njegovi gostje zelo bali, je kazal napram komtesi izredno prijaznost. Imenoval ji je samo «illustrissima senora» in izvrševal je njena najmanjša naročila s točnostjo, kateri so se celo stalni gostje čudili.

Misterija je bila navajena ukazovati in se je prav dobro počutila v tem čudnem krogu. In neverjetno, vsi so več ali manj stali pod utisom lepote in energije te mlade žene.

Po kosilu, ki je bilo kolikor toliko sprejemljivo, je Misterija dejala, da ima nekaj važnega povedati in zahtevala je, da se vsi zberejo ob vratih posade. Ko je radovednost priklopela do vrhunca, je stopila Misterija na mizo.

— Senores, je dejala, govoreč v špansko-mehikanskem narečju, napraviti hočem ekspedicijo do podrtih vasi, ki se nahajajo štiri-deset milj od tod...

— K Aztekom? je vprašal šepavi Indijanec; v prepade Kordiljer? Ali veste, senora, da se ni še nikoli vrnil nihče izmed onih, ki so poskušali take ekspedicije?

— Prav, toda jaz pojdem in se bom vrnila, je vzklila mlada žena s ponosno kretnjo. Toda potrebujem pogumnih, močnih in junaških tovarišev. Nikogar ne slim, da mi sledi. Kdor je strahopetnež, naj ostane, kjer je! Prepričana sem, da mi bodo sledili vsi oni, ki se ne boje Indijancev in ki si hočejo pridobiti bogastva.

Te besede so naravnost elektrizirale prisotne.

— Bravo, la senora! so vzklkali. Bravissimo!

— Pogoji? Hočemo vedeti pogoje!

— Ti so naravnost imenitni, je dejala počasi Misterija in obvladajoče pregledala množico. Nudim deset dolarjev dnevno, hrano in del plena.

— Kakšnega plena? Vedeti hočemo! je zagrmel star rudar, ki sta mu manjkala dva prsta. Odnese! mu ju je bil dinamični naboj.

— Tihol je dejala Misterija. Bodite mirni in poslušajte me! Del plena bo tvoril za vsakega izmed vas naravnost veliko bogastvo. Na mestu, kamor vas vedem, leži neizčrpna zlata žila, in jaz edina jo poznam. Vesti vas hočem tja, da si prilastimo to zlato.

To pot navdušenju ni bilo ne konca, ne kraja; bilo je naravnost blazno.

Neznanski trušč je nastal. Roparji so metali svoje širokokrajne klobuke kvišku in divje tulili:

— Hip, hip, hural!

Sredi peklenskega nemira ni nihče zapazil, da se je mlad gavčo močne in vitke postave zrinil med množico in prisostvoval prizoru. Obraz mu je bil zakrit od širokega krajca klobuka.

Novi prišlec ni bil nihče drugi kot Lionel Brady. Privezal je bil svojega konja na zunanji ograji posade in se okoristil s priliko ter se pomešal med množico.

Misterijo so sedaj spraševali od vseh strani. Komaj je na pol pomirlila razburjene duhove.

— Zadeva se takoj uredi. Vsi oni, ki hočejo priti z menoj, morajo podpisati pogodbo in dobijo plačo za teden naprej.

— Kdaj odidem? je vprašal eden.

— Še nočoj, ob solnčnem zahodu.

Posledica te izjave je bil nov izbruh navdušenosti v skupini gavčov in postopačev.

— Kakšna žena! je vzklil Matador. Vidim, da zna voditi moške. Komaj par ur je tukaj in že je vse organizirano.

Med tem je Misterija stopila z mize. Na isto mizo je postavil Zorro zaprašen črninik in zarjavelo pero. Kennedy, ki ves čas ni spregovoril besede, je sedel za mizo in potegnil iz žepa šop že vnaprej pripravljenih pogodb. Roparji so drug za drugim podpisali, delili po sedemdeset dolarjev in iskreno stisnili roko najprej Kennedyju, potem pa Misteriji.

Komaj so možje prišli do denarja, so hiteli v bar in naročili žganja kozarec za kozarcem, tako da je El Matador imel posla kot še nikoli.

Kmalu sta bila Misterija in Kennedy sama. Porabila sta to priliko, stopila v kot k oknu in se začela tiho pogovarjati.

— Izborno je šlo! je dejala ponosno mlada žena. Ali ste videli, kako sem obvladala vse te ničvredneže? Storim ž njimi, kar bom hotela.

Kennedyja pa je zadeva še vedno precej skrbela.

— Nisem tak optimist kot vi, moja draga Sara, je dejal. Med temi ljudmi so nevarni banditi. Bili ste zelo neprevidni, da ste jim kazali svoje bankovce.

— Morala sem!

— Ni bilo treba! Če bi me bili hoteli slušati, bi bili organizirali naš pohod na čisto drug način.

Misterija se je ponosno nasmehnila.

— Prepričana sem, da nihče teh ljudi ne bo poskušal niti me ubiti, niti me okraati.

— Občudujem vaše globoko zaupanje.

— Premislite, dragi moj Kennedy. Dokler ne dospemo do zlata žile, sem zanje nedotakljiva. Vse preveč so željni svojega deleža na zakladu, da bi se upali storiti karkoli zoper mene.

— Res je! Toda ko odkrijemo zlato?

Misterija se je zavratno nasmehnila in v njenih velikih očeh je zagorel temen plamen.

— Ko odkrijemo zlato žilo, že najdem možnost, da se odkrižam te golazni; niti najmanj se mi ne sanja, da bi jim dala del zlata, ko ga dobim.

— Neverjetno ste pogumni.

— Uredila sem svoje zadeve še v težjih položajih, le verjemite mi. Imejte v mene malo več zaupanja, moj dragi Kennedy. Toda oglejva si predvsem zemljevid te pokrajine in beležke Lionela Bradyja!

Misterija je bila potegnila iz svoje listnice par papirjev. Niti slutiti ni mogla, da je tik poleg nje za zaveso Lionel in poslušava vsako njenih besed in pazi na vsak njen gib.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10.— Najmanjši znesek Din 10.—

Službe (doba)

Vajenca
ed poltine staršev, ki je izredil dva razreda gimnazija ali realke, sprejme J. Sedlar, špicerija in delikatesa, Ljubljana, Linhartova ulica 4. 25038

Prvovrsten kuhar

se sprejme. Pomošče z navadno plačo na upravo «Jutra» pod «Dobro kuhar» 25038

Strojni mojster

vešč v elektrotehniko in pečen se išče za tovarno kemikalnih izdelkov v zavodu in Hrvaški. Stanovanje naravno. Nastop takoj. Pomošče z zahtevkom plače in prepiš spričeval. Naslov pove uprava «Jutra» 25031

Medičar. pomočnik

vešč popolnoma svoje stroje ter «beležnja», trezen in pošten se takoj sprejme. Stalna služba. Drugo po dogovoru. — Pomošče pod «Medičarski pomočnik» na upravo «Jutra» 25029

Mizarij

za izdelovanje pohištva se sprejmejo takoj v delo — samo izvršni, solidni in samostojni delavci, pripadniki SITS, zaposlenost trajna — pri tržni Kovačič in drugi k. d. v. 25021

Prodajalka

naš 20 let stara, ki bi imela veselje sprejeti službo v restoraciji in hotelu na deželi, se sprejme. Znanstvena nekaj servirati. Pomošče pod «Serviranje» na upravo «Jutra» 25451

2 mizar. pomočnika

takoj sprejme Josip Pečnik, mizar, Gotovlje, pošta 25449

Fant

s dobriimi šolskimi izpričevali, povsem samozavestni in pošten, poštenih staršev, se sprejme takoj v trgovino s mešanim blagom Antona Golena, Sv. Miklavž pri Ormožu. 25454

Gospodična

inteligentna, z znanjem nemškega, italijanskega in francoskega jezika, se lepo piše, veča strojno, knjigovodstva, išče službo. Cenjene dopise pod «Fino postopanje 1901» na upr. «Jutra» 25029

Avto A. Flat

sedemdeset let, elektr. razsvetljavo, starter, zelo dobro ohranjen, 4 nove gume, 2 rez. koleci, orig. orodje, se prodaja. Pomošče na upr. «Jutra» pod št. 22 H. P. Tupa 1 C. 25410

Ugodno prodam:

vešč železnih sodov od olja, balone od kisline, kladiva, 30 sodov od masli (od 50-200 kg) in več stobov različne velikosti. Vse v dobrem stanju. J. Sedlar, Ljubljana, Linhartova ul. št. 4. 25020

Hiša

enonadstropna s trgovino in gostilno ter velikim vrtnim in lepim krajem na Gorenjskem, na najprej prostori za razpoložljive. Obrisni se na lastnika M. Medičar, Nova vas pri Raškoku. 25035

Kuharica

mlajša mož, popolnoma samostojna, poštena in prijazna, s dobriimi spričevali, ki bi opravljala tudi vasa hišna dela, se išče za Maribor k družini s 2 malima otrokoma. Nastop takoj. — Naslov pove uprava «Jutra» 25489

Gospodična

se išče k otrokom v starosti 3-5 let. Naslov pove uprava «Jutra» 25511

Učencec

zdrav in krepke rasti se sprejme v trgovino mešanice stroke Gvidon Kaiser, trgovec, Dravograd. 25363

Šofer

trezen, se sprejme za posamezne vožnje k tovarniemu avtu — pozeje stalno. Pomošče na upravo «Jutra» pod «Trezen šofer» 25020

Službe (iščajo)

Mlad uradnik
išče mesta pri kakšni lesni tvrdki, event. tudi za pomožnega knjigovodja v večjem podjetju. Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Pošten». 25492

Sluga

izvelban v pakiranju in ekspediciji išče stalne službe. Dopise pod «Starejša moč na upravo «Jutra» 25497

Peč

se rabljena, železna ali londonska se kupi. Pomošče z navadno ceno. Ljubljana, poštni predal št. 1. 25487

Zensko kolo

dobro ohranjeno se kupi. Naslov pove uprava «Jutra» 25023

Prodaj

Pozor, usnjariji!
Po nizki ceni prodaja poslastice v vodni masi v Savinjski dolini Karel Bob, Trbovlje I. 24800

Enodružinska hiša

v Ljubljani, 15 minut od glavne pošte, nova l. 1922, zidana, obkrožena in 4 sob, kuhinja, 2 predob, shrambe, pralnice, električna luč, vodovod, velik vrt (1000 kvadrat. mtr.) se po zelo ugodni ceni prodaja. Kupcu stanovanje takoj na razpoložljivo. Naslov pove uprava «Jutra» 25480

Hiša

enonadstropna s trgovino in gostilno ter velikim vrtnim in lepim krajem na Gorenjskem, na najprej prostori za razpoložljive. Obrisni se na lastnika M. Medičar, Nova vas pri Raškoku. 25035

Hiša

s 5 sobami, kuhinjo, 4 obkroženi kletmi, 2 lepima vrtnima na zelo prometnem kraju — v bližini je največji rudnik v Jugoslaviji — se zaradi selitve takoj prodaja za 125.000 Din. — Naslov pove uprava «Jutra» 25488

Damski plašč

iz najfinjšega baršana, obrabjen s koževino, se po ugodni ceni prodaja. Naslov v upr. «Jutra» 25305

Stiskalnica za seno

novotehna sistema, skoraj nova se prodaja za 1500 Din, izdelata ca. 500 m parnih cevki za vodovod in stebrički vrtno ograje po 5 Din kg. Naslov pove upr. «Jutra» 25346

Mlinarji, pozor!

Vsakovrstne mlinске kamne na jaboljske kakovosti ima vedno v zalozni Jakob Šušter, v Škofji Loki. 25357

Pohišstvo

železna peč in železen štedilnik se prodaja po zelo nizki ceni. Polvre se tilina na grad 5. 25477

Smoking in zaket

naprodaj. Vprašati v gostilni Cinkole, Kopitarjeva ulica 4. 25505

34 kg žime

prvovrstne, nove se prodaja. Naslov pove uprava «Jutra» 25508

Ugodno se prodaja:

1 železna blagajna Wertbelm št. 2 in razno pohištvo, 1 kompl. postelja z visoko omaro, 1 tridolna omara, 1 kompl. fina otroška postelja. 1 omara za led led. Istotam se prodata tudi 2 krasna asparagusa. Naslov pove uprava «Jutra» 25531

Prazna klet

se odda. Naslov v upravi «Jutra» 25318

Mlekarna

s vsem inventarjem, poslopijem in stanovanjem se oddaja za 3 leta najbližjemu ponudniku pod ugodnimi pogoji, ki se izvedo v mlekarni, v najem. Pomošče najkasneje do 15. oktobra na Mlekarsko združenje v Virovitici, Slavonija. 25041

Trgovina

s mešanim blagom, vsem inventarjem in zalogo, v lepem kraju na Gorenjskem, na zelo prometni točki se vseh stalnega odstoparja takoj oddaja po zelo ugodni ceni. Pomošče na upravo «Jutra» pod št. «Trgovina» 256.

Trgovina

s mešanim blagom v veliki in stanovanjem se oddaja za 3 leta najbližjemu ponudniku pod ugodnimi pogoji, ki se izvedo v mlekarni, v najem. Pomošče najkasneje do 15. oktobra na Mlekarsko združenje v Virovitici, Slavonija. 25041

Hiša

s 5 sobami, kuhinjo, 4 obkroženi kletmi, 2 lepima vrtnima na zelo prometnem kraju — v bližini je največji rudnik v Jugoslaviji — se zaradi selitve takoj prodaja za 125.000 Din. — Naslov pove uprava «Jutra» 25488

Trgovska hiša

s dobro vpljeno trgovino in pekarijo v zelo prometnem industrijskem kraju v bližini Celja se radi bolezni posojni prodaja. — Pomošče na naslov: Lovro Cremočnik, Celje, Prešernova 19. 25412

Gostilna

tik borškega mosta, poleg velik vrt, se ugodno prodaja — Pojavila in poroje daje uprava grafične Borš, pošta Sv. Barbara pri Ptuj. 25449

Lokal s skladiščem

na Marjiniem trgu se odda proti obkolitini (event. s stanovanjem), odpr. se prodaja hiša. Naslov pove upr. «Jutra» 25306

4 betonirani hlevi

(vsak za 2 konja) pripravljivi tudi za skladišče, bivše živalske bolnice na Poljanski cesti, se oddajo takoj najvišjemu ponudniku. — Pomošče poslati na Kmetijsko družbo, Turjaki trg št. 2. 25380

Lokal

za krojniško delavnico išče v mestu Kranju Anton Bohn, izdelovanje oblik in raznih čepic, Kranj. 25377

Prazna klet

se odda. Naslov v upravi «Jutra» 25318

Mlekarna

s vsem inventarjem, poslopijem in stanovanjem se oddaja za 3 leta najbližjemu ponudniku pod ugodnimi pogoji, ki se izvedo v mlekarni, v najem. Pomošče najkasneje do 15. oktobra na Mlekarsko združenje v Virovitici, Slavonija. 25041

Trgovina

s mešanim blagom, vsem inventarjem in zalogo, v lepem kraju na Gorenjskem, na zelo prometni točki se vseh stalnega odstoparja takoj oddaja po zelo ugodni ceni. Pomošče na upravo «Jutra» pod št. «Trgovina» 256.

Trgovina

s mešanim blagom v veliki in stanovanjem se oddaja za 3 leta najbližjemu ponudniku pod ugodnimi pogoji, ki se izvedo v mlekarni, v najem. Pomošče najkasneje do 15. oktobra na Mlekarsko združenje v Virovitici, Slavonija. 25041

Gostilna

na deželi se odda na račun ali v najem. Vsi potrebni prostori so razpoložljivi. Obrisni se na lastnika M. Medičar, Nova vas pri Raškoku. 25035

Odkupnino

plačam za primeren lokal v Ljubljani. Pomošče na upravo «Jutra» pod št. «Kulanten». 25475

Delavnica

na dvorišču se išče. Naslov v upravi «Jutra». 25467

Lep konjski hlev

za 2. event. tudi za 4 konje se takoj odda v Sp. Šiški št. 61. — Vešč pove Zupančič istotam. 25406

Dve elegantni sobi

s posebnim vzhodom in hrano se oddata. Naslov pove uprava «Jutra». 25348

Mesečna soba

čista, s električno razsvetljavo in posebnim vzhodom v bližini kavarnarstva Evropa se išče za takoj ali s 15. oktobrom, ozir. l. 1. novembra. Pomošče na upravo «Jutra» pod «Evropa». 25355

Opredeljena soba

solnčna, lepa in velika se odda 1-2 osebam s 15. oktobrom na Vojkove Mišiča (Kunovi) cesti št. 281, levo. 25347

Gospodična

se sprejme po nizki ceni na stanovanje in hrano v sredini mesta. Naslov pove uprava «Jutra». 25459

Stanovanje

ne predrago, išče mlad ne-olčen uradnik, ki je premeščen s dežele v Ljubljano. Je soliden in ima vse lastnosti simpatičnega podnjemnika. Dopise nasloviti na upravo «Jutra» pod št. 555/12560. 25473

Stanovanje

2-3 sob išče zakoniti par brez otrok. — Pomošče na upravo «Jutra» pod št. «Plača dobro 12579». 25318

Plačam naprej

za stanovanje, tudi na periferiji. Pomošče na upravo «Jutra» pod «Dobro plačnik». 25478

Amerikanec

išče majhno opremljeno sobo. Pomošče pod št. «Amerikanec» na upravo «Jutra». 25464

Opredeljena soba

se takoj odda solidni gospodini. — Istotam se pošlje klavir in francoska klavir. Naslov pove uprava «Jutra» 25490

Prazno sobo

najraje v Šiški, event. s mešanostjo uporabo kuhinje in hišem. Cenj. pomošče na upr. «Jutra» pod št. «Novoporočena». 25495

Soba

z eno ali dvema posteljama se takoj odda. Naslov v upravi «Jutra». 25300

Sobe

opremljene in neopremljene, stanovanja, lokale in skladišča iščem. Posredujem brezplačno. Pomošče na realistično pisarno Privšek, Gosposvetska cesta 8. 25494

Elegantna soba

se odda gospodu z vso opremo. Naslov: Anončna ekspedicija Hinko Sax v Mariboru. 25455

Soba za pisarno

z popolnoma posebnim vzhodom se odda v Bethnovni ulici 9/II. 25321

Soba

se odda na Sv. Petra cesti št. 56. 25327

2 boljša gospoda

se sprejmeta takoj na stanovanje. Naslov pove upr. «Jutra». 25328

Mesečna soba

čista, s posebnim vzhodom se odda solidnemu gospodu. Pomošče na upravo «Jutra» pod «Lep razgled». 25326

Gospod

se sprejme s 15. oktobrom kot ustanovalec v sredini mesta. Naslov pove uprava «Jutra». 25336

Gospoda

sprejemam na stanovanje — eventualno tudi na hrano. Naslov pove uprava «Jutra» 25336

Depin

Ga. Tomšič, Vrhnika. Pomošče so se nam vrtnice ker je tam več istoimenskih. Poljite pola naslov. Uprava. 24802

Trgovec

z dežele, 40 let star, želi razna in gostilna prijetno znanost. Dopise na upravo «Jutra» pod št. «Kapital št. 25513». 25310

V upr. «Jutra» naj se dvigne pisma

pod naslednjimi šiframi: Akademik 11198, Bodi mi v tolažbo, Čerolaska in Blodinka, Dobro promet 12561, Dobroščnost, Madona z deželo, Mojmir, J. Ovsjak, Pošta 81, Pisanje 12117, Peterko, Previden 20, Privatnik, Vrtar, Vesten čuraj, Dobro srce, Dobreza srea, Hana, Hvaličnost, Harmonija, Jesenski dnevi, Kontrolaska, Karikatura I, Književnost 24474, Mlad, M. J., Provizija 11786, Pričakujem, 5. letna praksa, Zvesta 18, Solinost 12271, Znanstvena 11051, Zanesljiva 11905.

Klavir

dobro ohranjen, se radi odda k voljajo po izredno nizki ceni (2500 Din) prodaja. Naslov pove uprava «Jutra». 25383

Črn pianino

dobro ohranjen se vzame v shrambo k družini brez otrok. Dam odkodnino — pozeje ga tudi odkupim. Naslov pove uprava «Jutra» 25447

Brač in kitaro

kupim. Pomošče na upravo «Jutra» pod št. «Nujno 19040» 12604

Klavirji

Zaloga samo prvovrstnih klavirjev. Prodaja se tudi na obroke. Hilsnerjeva ulica št. 5/II. 25319

V klavirju

se pošlje zabavne nastanke in poci. Naslov v upr. «Jutra». 25501

Živali

Pes volčjak
ki išči na ime «Lilka» se je izgubil. Najdičija proučim, da ga odda, ostruma ni javi proti nagradi.

Načelstvo Ljudske posojilnice r. z. z n. z. v Ljubljani javlja žalostno vest, da je umrl njen ustanovitelj in dolgoletni načelnik

dr. Ivan Šusteršič

odvetnik i. t. d. v Ljubljani.

Pogreb bo v petek, 9. oktobra 1925 ob 16. uri iz palače Ljudske posojilnice na Miklošičevi cesti št. 6.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1925.

3768

Upravni svet Prometne banke d. d. v Ljubljani naznanja tužno vest, da je ustanovitelj zavoda in zaslužni predsednik upravnega sveta, gospod

dr. Ivan Šusteršič

včeraj po težki, mučni bolezni preminul.

Pokojnika, ki si je za razvoj našega zavoda stekel nevenljivih zaslug, ohranimo v vedno hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1925.

Upravni svet Prometne banke d. d. v Ljubljani.